

1500

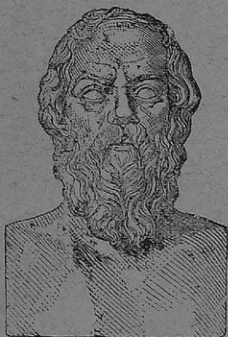
ΣΠ. ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ

Καθηγητοῦ ἐν τῷ Προτύπῳ τοῦ Διδασκαλείου τῆς Μέσης
Ἐκπαίδευσως.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Ἄριθμός ἀδείας κυκλοφορίας	642
	22-11-23
Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου Ἀναγκαστικοῦ Δανείου Δρ.	6.60
Τιμὴ βιβλιοσήμου	» 2.55
Πρόσθετος φόρος Ἀναγκ. Δανείου »	0.30

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46-ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ-46 (Μέγαρον Ἀρκαλείου)

1923

ΑΠΟ

ΔΙΑ Τ

ΒΙΒΛΙΟΤ
46

173

1,00

ΣΠ. ΣΤΟΥΡΑΪΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΤΥΠΩ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1923

17908

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ.

πρωτ. 59324.

διεξλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰανουαρίου 1921.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς

τὸν κ. Σπ. Στουραῖτην

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 13 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 21 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 8 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1921—1922 καὶ ἐφεξῆς τὸ πρὸς κρῖσιν ὑποβληθὲν ἐν χειρογράφῳ ὑμέτερον βιβλίον, «Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους», διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν τετρατάξιων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Σ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Π. Ζαγανιάρης

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

[ήθικός.]

Α'. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἑμαυτοῦ ἐπελαθόμεν· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασι. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὧν ἐφεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ ἔλεγον ὡς χρὴ ὑμᾶς εὐλαθεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνοθῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ, ἐπειδὴν μὴδ' ὅπως-τισοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναίσχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τάληθῆ λέγοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογήην ἂν ἔγωγε οὐ κατὰ τοῦτους εἶναι ρήτωρ. Οὗτοι μὲν οὖν, ὡς περ ἐγὼ λέγω, ἧ τι ἢ οὐδὲν ἀληθές εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ' ἐμοῦ ἀκούσατε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ μέντοι μὰ Δία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὡς περ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλὰ ἀκούσατε εἰκῆ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασιν· πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ λέγω, καὶ μὴδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως· οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρόπει, ὦ ἄνδρες, τῆδε τῆ ἡλικία ὡς περ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιεῖναι. καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι

καὶ παρίεμαι, ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἴωθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν μήτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. ἔχει γὰρ οὕτως· νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέθηκα, ἔτη γεγωνώς ἐβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὡς περ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὧν, ξυνεγιγνώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν οἷς περ ἐτεθράμμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι, δίκαιον, ὥς γέ μοι δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἑάν· ἴσως μὲν γὰρ χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη, αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος δὲ τάληθῃ λέγειν.

18x B'. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου [ψευδῆ] κατηγορημένα καὶ τοὺς πρῶτους κατηγοροὺς, ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους· ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατήγοροι γεγονάσι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάσαι πολλὰ ἤδη ἔτη, [καὶ] οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες· οὐς ἐγὼ μάλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνωτον, καί περ ὄντας καὶ τούτους δεινούς· ἀλλ' ἐκαῖνοι δεινότεροι, ὦ ἄνδρες, οἱ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες ἐπειθόν τε καὶ κατηγοροῦν ἐμοῦ, [οὐδὲν ἀληθὲς], ὡς ἔστι τις Σωκράτης σοφὸς ἀνὴρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὲρ γῆς ἅπαντα ἀνεζητητικῶς καὶ τὸν ἤττω λόγον κρείττω ποιῶν· οὗτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οἱ ταύτην τὴν φήμην κατασκευάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσὶ μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἠγοῦνται τοὺς ταῦτα ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ἣ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες ὄντες, ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μειρά-

κία, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγοροῦντες ἀπολογούμενου οὐδενός· ὁ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν, πλὴν εἴ τις κωμφοδιοποιὸς τυγχάνει ὧν ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους πείθοντες, οὔτοι πάντων ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιδιάσασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ οὐδ' ἐλέγξει οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὡς περ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχοντα μηδενὸς ἀποκρινόμενου. ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὡς περ ἐγὼ λέγω, διττοῦς μου τοὺς κατηγοροὺς γεγονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω, καὶ οἴθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με ἀπολογίασασθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγοροῦντων καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον. Εἶεν· ἀπολογητέον δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ· βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτω γενέσθαι, εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι, καὶ οὐ πᾶνυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὁμοῦς δὲ τοῦτο μὲν ἴτω δπη τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπολογητέον.

21 G'. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἥ δὴ καὶ πιστεύων Μέλητός με ἐγράφατο τὴν γραφὴν ταύτην. εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὡς περ οὖν κατηγορῶν τὴν ἀντιωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν· «Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν ἥτιω λόγον κρείττω ποιῶν καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων»· τοιαύτη τίς ἐστι· ταῦτα γὰρ ἐώρατε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ. Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον, φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλήν φλυαρίαν φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ

οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν περὶ ἐπαύω. καὶ οὐχ ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστι, μή πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι· ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν μέτεστι. μάρτυρας δὲ αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι, καὶ ἄξιὸν ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσιν· φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἴ πώποτε ἢ μικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτων γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τᾶλλα περὶ ἐμοῦ, ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

Δ'. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστίν, οὐδὲ γ' εἴ τις ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές, ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους, ὡς περ Γοργίας τε ὁ Λεοντίνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἴππίας ὁ Ἡλείος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὦ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστίν, ἰὼν εἰς ἐκάστην τῶν πόλεων, τοὺς νέους, οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν πρῶτα ξυνεῖναι ἢ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι ξυνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ χάριν προσιδένας· ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἠσθόμην ἐπιδημοῦντα, ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρὶ, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλιᾶ τῆ Ἰππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην—ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε—«Ὁ Καλλιᾶ, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μὲν σου τῶ υἱέε πῶλῳ ἢ μόσχῳ ἐγένεσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτῶ καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ποιήσειν τὴν προσήκουσαν ἀρετὴν· ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν Ἰππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὸν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῆ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρω-

πίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτήσιν. ἔστι τις, ἔφην ἐγώ, ἢ οὐ;— Πάνυ γε, ἢ δ' ὅς. — Τίς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ποδαπός, καὶ πόσου διδάσκει;— Εὐήνος, ἔφη, ὦ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μνῶν»· καὶ ἐγὼ τὸν Εὐήνον ἐμακάρισα, εἰ ὡς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει. ἐγὼ οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλονόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἄν, εἰ ἠπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

23. Ε'. Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· ἀλλ', ὦ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοι αὐται γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τσαύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν [εἰ μὴ τι ἔπραττες ἀλλοῖον ἢ οἱ πολλοί]. λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν, ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ λέγων, κἀγὼ ὑμῖν πειράσσομαι ἀποδείξαι, τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκε τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δή, καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν, εὐ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἀλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἢπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία· τῇ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι σοφός. οὗτοι δὲ τάχ' ἂν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ' ἀνθρώπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. Καὶ μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιώχρεων ὑμῖν τὸν λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστὶ σοφία καὶ οἶα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε ποῦ. οὗτος ἐμός τε ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῇ πληθῆι, [ἑταῖρός τε] καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν

ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατήλθε. καὶ ἴστε δὴ, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅτι ὀρμήσειεν. καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοῦς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καὶ, ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες· ἤρατο γὰρ δὴ, εἴ τις ἐμοῦ εἶη σοφώτερος. ἀνείλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων περὶ ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὕτως μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν. ✕

245
 Γ'. Σκέψασθε δέ, ὧν ἔνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε· ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ξύνοῖδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὢν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δὴπου ψεύδεται γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ· καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει· ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινα ἐτραπόμην· ἤλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἶπερ που, ἐλέγξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὕτως ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, οὐ δ' ἐμὲ ἔφηρσθα. διασκοπῶν οὖν τοῦτον— ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν— πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐκ ἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἶη δ' οὐκ ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων· πρὸς ἑμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἶεται τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὡς περ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε μικρῶν τινα αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂ μὴ οἶδα οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἤκω τῶν ἐκείνου δοκούντων σοφωτέ-

ρων είναι, καί τοι ταῦτά ταῦτα ἔδοξε· καί ἐνταῦθα κάκεινον
καί ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμεν. 25

26 Z'. Μετά ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦχ, αἰσθανόμενος μὲν καί
λυπούμενος καί δεδιώς ὅτι ἀπηχθάνομεν, ὅμως δὲ ἀναγκαῖον
ἔδοκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι· ἴτερον οὖν
σκοποῦντι τὸν χρησμόν, τί λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δο-
κοῦντας εἰδέναι· καὶ νῆ τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι—δεῖ
γὰρ πρὸς ὑμᾶς τᾶληθῆ λέγειν—ἢ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον·
οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλεί-
στου ἐνδεεῖς εἶναι, ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν, ἄλλοι δὲ δοκοῦν-
τες φαυλότεροι, ἐπεικέστεροι εἶναι ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως
ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδείξαι ὡς περ πόνους
τινάς ποιοῦντος, ἵνα μὴ μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἢ μαντεία γένοι-
το. μετὰ γὰρ τοὺς πολιτικοὺς ἦχ ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε
τῶν τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους,
ὡς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληφόμενος ἑμαυτὸν ἀμαθέ-
στερον ἐκείνων ὄντα, ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν τὰ ποιήματα,
ἃ μοι ἔδοκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν
αὐτοὺς, τί λέγοιεν, ἔν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰ-
σχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες, τᾶληθῆ· ὅμως δὲ ρητέον.
ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν
βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνω οὖν καὶ
περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ σοφία ποιοῖεν ἃ
ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὡς περ οἱ θεομάν-
ταις καὶ οἱ χρησμοφοῖ· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ
καλά, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι· τοιοῦτόν τι μοι ἐφάνησαν
πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ἠσθόμενον αὐτῶν διὰ
τὴνποίησιν οἰομένων καὶ τᾶλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων,
ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ οἰόμενος περι-
γεγονέναι, ᾧ περ καὶ τῶν πολιτικῶν. 27

28 H'. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ἦχ· ἑμαυτῷ γὰρ

ξυνήδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ, ὡς ἔπος εἶπειν, τούτους δὲ γ' ἤδη
 ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν
 οὐκ ἐφεύσθη, ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου
 ταύτη σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτόν μοι
 ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ
 δημιουργοί. διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος
 ἠξίου καὶ τὰλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν
 αὕτη ἢ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὡστ' ἐμὲ
 ἑμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησιμοῦ, πότερά δεξαίμην ἂν
 οὕτως ὡσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σο-
 φίαν μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρα ἃ ἐκεῖνοι ἔχου-
 σιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἑμαυτῷ καὶ τῷ χρησιμῷ, ὅτι μοι
 λυσιτελεῖ ὡσπερ ἔχω ἔχειν. 280

290 Θ'. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 πολλαὶ μὲν ἀπέχθεται μοι γεγονάσι καὶ εἶαι χαλεπώταται
 καὶ βαρύτεραι, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι,
 ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. οἴονται γάρ με ἐκά-
 στοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξε-
 λέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς
 εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησιμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη
 σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶ καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτ'
 οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρήσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι,
 ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὡσπερ ἂν εἰ εἶποι, ὅτι οὗτος
 ὑμῶν, ὦ ἄνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὡσπερ Σωκράτης
 ἔγνωκεν, ὅτι οὐδενὸς ἀξίός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.
 ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ
 τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἂν τινα οἴωμαι σοφόν
 εἶναι· καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι,
 ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὕτε τι τῶν
 τῆς πόλεως πράξιαι μοι σχολὴ γέγονεν ἀξίον λόγου, οὕτε τῶν
 οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενήτῃ μυρία εἰμι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν. 290

90 I. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων αὐτόματοι, χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτοὶ πολ-
 λάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν·
 κάπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν
 εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδόντων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν
 οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς,
 καὶ λέγουσιν, ὡς Σωκράτης τις ἔστι μιαιώτατος καὶ διαφθεί-
 ρει τοὺς νέους, καὶ ἐπειδὴν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅ τι ποιῶν καὶ
 ὅ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα
 δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων
 πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς
 καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν καὶ τὸν ἥτιω λόγον κρείττω ποιεῖν,
 τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι
 γίνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. ἅτε
 οὖν, οἶμαι, φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοί, καὶ ξυν-
 τεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπειπλήκασιν
 ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ
 τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων,
 Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ
 τῶν δημιουργῶν [καὶ τῶν πολιτικῶν], Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν
 ῥητόρων· ὥστε, ὅπερ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἂν,
 εἰ οἷός τ' εἶην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν
 οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγонуῖαν. Ταῦτ' ἐστὶν ὑμῖν,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ ληθῆ, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μι-
 κρὸν ἀποκρυφάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καίτοι
 οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι· ὃ καὶ τεκμήριον
 ὅτι ἀληθῆ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἢ ἐμὴ καὶ τὰ
 αἴτια ταῦτά ἐστιν. καὶ εἴαν τε νῦν εἴαν τε αὐτίς ζητήσητε
 ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε.

ΙΑ'. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατηγοροὶ κατηγο-

ρουν αὐτὴ ἐστὶν ἰκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς. πρὸς δὲ Μέλητον τὸν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ φιλόπολιν, ὡς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράζομαι ἀπολογεῖσθαι. αὐθις γὰρ δὴ, ὡς περ ἐτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν αὐτὴν τούτων ἀντιμωσίαν. ἔχει δὲ πῶς ὧδε· Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὕς ἢ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἐγκλήμα τοιοῦτόν ἐστι· τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκαστον ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δὲ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥαδίως εἰς ἀγῶνα καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ πάποτε ἐμέλησεν. ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδειξάι.

IB'. Καὶ μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἄλλο τι ἢ περὶ πολλοῦ ποιεῖ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται;— Ἔγωγε. — Ἴθι δὴ νῦν εἰπέ τοῦτοις, τίς αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ; δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι. τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὡς φῆς, ἐμὲ εἰσάγεις τουτοῖσι καὶ κατηγορεῖς τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴθι εἰπέ καὶ μήνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστίν. ὄρας, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾶς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἰκανὸν τεκμήριον οὐδὲν ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ, ὦ γαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ;— Οἱ νόμοι.— Ἄλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἀνθρώπος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους.— Οὔτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί.— Πῶς λέγεις ὦ Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν οἱοί τέ εἰσι καὶ βελτίους ποιοῦσι;— Μάλιστα.— Πότερον ἅπαντες, ἢ οἱ μὲν αὐτῶν. οἱ δ' οὐ;— Ἄπαντες.— Εὖ γε νῆ τὴν ἠραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων. τί δὲ δῆ; οἶδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους ποιοῦσιν ἢ οὐ;— Καὶ οὔτοι.

—Τί δὲ οἱ βουλευταί ;—Καὶ οἱ βουλευταί.—'Ἄλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους ; ἢ κἀκείνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες ;—Κἀκείνοι.—Πάντες ἄρα, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω, οὕτω λέγεις ;—Πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω.—Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυχίαν. καὶ μοι ἀπόκριναί ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν ; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἰς δὲ τις ὁ διαφθείρων ; ἢ τοῦναντίον τούτου πᾶν, εἰς μὲν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ πᾶν ὀλίγοι, οἱ ἵππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἐάνπερ ξυνῶσι καὶ χρώνται ἵπποις, διαφθείρουσιν ; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων ; Πάντως δήπου, ἐάν τε σὺ καὶ Ἄνυτος σὺ φῆτε ἐάν τε φῆτε· πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἰς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθεῖρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελούσιν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδὲν σοι μεμέληκε περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

Π'. Ἐπι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερόν ἐστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς ; ὦ τᾶν, ἀπόκριναί· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακόν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτῳ ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι ;—Πάνυ γε.—Ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελίσθαι ; ἀπόκριναί, ὦ ἀγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι ;—Οὐ δῆτα.—Φέρε δὴ πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὡς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα ἐκόντα ἢ ἄκοντα ;—Ἐκόντα ἔγωγε.—Τί δῆτα, ὦ Μέλητε ; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σσφώτερος εἰ τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε ὢν, ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας, ὅτι οἱ μὲν

κακοὶ κακὸν τι ἐργάζονται αἰεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἐκὼν ποιῶ, ὡς φῆς σύ; ταῦτα ἐγὼ σοὶ οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθείρω, ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων· ὥστε σύ γε κατ' ἀμφοτέρω ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων [καὶ] ἀκουσίων ἀμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλὰ ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νοθετεῖν· δηλον γὰρ ὅτι, ἐάν μάθω, παύσομαι ὅ γε ἄκων ποιῶ. οὐ δὲ ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἱ νόμος ἐστίν εἰσάγειν τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.

ΙΔ'. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν δηλον ἦδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι Μελήτη τούτων οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πρόποτε ἐμέλησεν. Ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθεῖρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δηλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν, ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὐδ' ἢ πόλις νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις, ὅτι διδάσκων διαφθείρω;— Πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. — Πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπέ ἔτι σαφέστερον καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τούτοις, ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναί τινος θεοῦς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναί θεοῦς, καὶ οὐκ εἰμι τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτη ἀδικῶ, οὐ μέντοι οὐσπερ γε ἢ πόλις, ἀλλὰ ἐτέρους, καὶ τοῦτ' ἐστίν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἐτέρους· ἢ παντάπασί με φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν;— Ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεοῦς.— Ὁ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις; οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην

ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, ὡς περ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; — Μὰ Δί', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. — Ἀναξαγόρου οἶε κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἶε αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομένου γέμει τούτων τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ' ἐμοῦ μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένους Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα; ἀλλ' ὦ πρὸς Διός, οὕτωςί σοι δοκῶ οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι; — Οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ' ὅπωςτιοῦν. — Ἄπιστός γ' εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὕτωςί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστὴς καὶ ἀκόλαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὕβρει τίλι καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικε γὰρ ὡς περ αἰνιγμα ξυντιθέντι, διαπειρωμένῳ, «ἄρα γινώσεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ ἐναντί' ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἔξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας;» οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὡς περ ἂν εἰ εἶποι, ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

ΙΕ'. Συνεπισκέφασθε δὴ, ὦ ἄνδρες, ἢ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκρισαι, ὦ Μέλητε· ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρηγησάμην, μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθῶτι τρόπῳ τοὺς λόγους ποιῶμαι. Ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε, ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβεῖτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει, ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ ἀβλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι, ἀβλητικὰ δὲ πράγματα; Ὁὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ

βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοιού. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκριναι· ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματα· εἶναι, δαίμονας δὲ οὐ νομίζει; — Οὐκ ἔστιν. — Ὡς ὦνθας, ὅτι μόλις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνῶν ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ εἴτε παλαιά. ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλῇ ἀνάγκῃ νομίζειν μὲ ἔστιν· οὐχ οὕτως ἔχει; Ἐχει δὴ· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνει. Τοῦς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἦτι θεοὺς γε ἡγοῦμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ; — Πάνυ γε. — Οὐκοῦν εἴπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὡς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοὶ τινὲς εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη ὃ ἐγὼ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγοῦμενον φάναι ἐμὲ θεοὺς αὐτῶν ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές εἰσι νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τινων ἄλλων, ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὡς περ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν παῖδας ἡγοῖτο ἢ [καὶ] ὄνων [τοὺς ἡμιόνους], ἵππους δὲ καὶ ὄνους μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μελήτη, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω [τὴν γραφὴν ταύτην] ἢ ἀπορῶν ὅτι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σὺ τινα πείθεις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔστιν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὐτῶν τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς [μήτε ἥρωας], οὐδεμία μηχανή ἐστιν.

ΙΓ'. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφὴν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονε καὶ πρὸς πολλοὺς, εὐ ἔστε ὅτι ἀληθὲς ἐστιν. καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, ἐάν-

περ αἰρή, οὐ Μέλητος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος· ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἤρρηκεν, οἶμαι δέ, καὶ αἰρήσει· οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στή. Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις· «εἴτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτηδεύμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυγὶ ἀποθανεῖν;» ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντείποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἶσι δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττη, πότερα δίκαια ἢ ἀδίκαια πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῶ λόγῳ εἰεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θετίδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε παρὰ τὸ αἰσχρὸν τι ὑπομαῖναι, ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἔκτορα ἀποκτείνειαι, θεὸς οὖσα, οὕτως ἴπως, ὥς ἐγὼ οἶμαι· «ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐτέρῳ τὸν φόνον καὶ Ἔκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἔκτορα πότμος ἐτοῖμος.» ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὀλιγώρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δεισας τὸ ζῆν κακὸς ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, «Αὐτίκα, φησί, τεθναίνην δίκην ἐπιθείς τῷ ἀδικούντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης.» μὴ αὐτὸν οἶσι φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὗ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ [ἢ] ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι, ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

ΙΖ'. Ἐγὼ οὖν δεῖνὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταπτον, οὕς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐ ἐκείνοι ἔταπτον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος

τις, και ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὡς
 ἐγὼ φήθην τε και ὑπέλαβον, φιλοσοφούντά με δεῖν ζῆν και
 ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν και τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς
 ἢ θάνατον ἢ ἄλλο οὐτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν· δεινὸν
 μέντ' ἂν εἶη, και ὡς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις
 εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαν-
 τεῖα και δεδιὼς θάνατον και οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὢν.
 τὸ γάρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ
 δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναί ἐστιν ἃ οὐκ
 οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ
 ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὡς εὖ
 εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ. και τοῦτο πῶς οὐκ
 ἀμαθία ἐστὶν αὐτῇ ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναί ἃ
 οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, τοῦτῳ και ἐνταῦθα ἴσως διαφέ-
 ρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, και εἰ δὴ τῷ σοφώτερός του φαίην
 εἶναι, τοῦτῳ ἂν, ὅτι οὐκ εἰδῶς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Ἄιδου
 οὕτω και οἴομαι οὐκ εἰδέναί· τὸ δὲ ἀδικεῖν και ἀπειθεῖν τῷ
 βελτίονι, και θεῷ και ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν και αἰσχρὸν ἐστὶν
 οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὢν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα
 εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβηθήσομαι οὐδὲ φεύξομαι.
 ὥστε οὐδ' εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες, ὅς
 ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν, ἢ, ἐπειδὴ εἰσ-
 ῆλθον, οὐχ οἶόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναι με, λέγων πρὸς
 ὑμᾶς ὡς, εἰ διαφρευξοίμην, ἤδη [ἂν] ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύ-
 οντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρή-
 σονται, — εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἶποιτε· ὦ Σώκρατες, νῦν μὲν
 Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφιεμέν σε, ἐπὶ τοῦτῳ μέντοι, ἐφ'
 ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρίβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν.
 ἐὰν δὲ ἀλφῆς ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν με, ὅπερ
 εἶπον, ἐπὶ τοῦτοις ἀφίετε, εἶποιμ' ἂν ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς,
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν και φιλῶ, πείσομαι δὲ

μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕως περ ἂν ἐμπνέω καὶ οἶός τε ᾧ, οὐ μὴ παύσασμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελεύόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτι ἂν ἀειέντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷά περ εἴωθα, ὅτι ᾧ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἄθηναῖος ὢν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελούμενος, ὅπως σοὶ ἔσται ὡς πλείστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις ἡμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῆ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὄνειδιῶ, ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φυλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρω καὶ πρεσβυτέρω, ὅτι ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένω καὶ ἀστῷ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅτι μου ἐγγυτέρω ἐστὲ γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὐ ἴστε, καὶ ἐγὼ οἶομαι οὐδέν πω ὑμῖν μείζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωματίων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθεῖρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δὲ τίς μὲ φησὶν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα, φαίην ἂν, ᾧ Ἄθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἄνυτῶ ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίεστε ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω πολλάκις τεθνάναι.

ΙΗ'. Μὴ θορυβεῖτε, ᾧ ἄνδρες Ἄθηναῖοι, ἀλλ' ἐμμείνατέ μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ' οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν

ἄττα ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήθησθε· ἀλλὰ μη-
 δαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοι-
 οῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μεῖζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς
 αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε
 Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναίτο· οὐ γὰρ οἶομαι θεμιτὸν εἶναι
 ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μὲντ' ἂν
 ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως
 οἶεται καὶ ἄλλος τις που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἶομαι,
 ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίως
 ἐπιχειρεῖν ἀποκτινύναι. Νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ
 δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὡς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλὰ
 ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν
 ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ βραδίως
 ἄλλον τοιοῦτον εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, ἢ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν,
 προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ
 μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρω καὶ δεομένῳ
 ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δὴ μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ
 τῇ πόλει προσθεθεικέναι, τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ
 πείθων καὶ ὀνειδίζων ἓνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέ-
 ραν ὄλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ βρα-
 δίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φεί-
 σεσθέ μου· ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστά-
 ζοντες ἐγαιρόμενοι, κρούσαντες ἄν με, πειθόμενοι Ἄνυτῳ, βρα-
 δίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες δια-
 τελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμφει κηρό-
 μενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ τῇ πόλει δεδόσθαι, ἐνθὲνδε ἂν κατανοήσαίτε· οὐ γὰρ ἀν-
 θρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἑμαυτοῦ ἀπάντων ἡμεληκέναι
 καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τσαυτά ἤδη ἔτη,
 τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν αἰεὶ, ἰδίᾳ ἕκαστῳ προσιόντα ὥσπερ
 πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρε-

τῆς. καὶ εἰ μὲν τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυον, καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελεύομην, εἶχον ἄν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁράτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι, τᾶλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες, τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαισχυντήσαι παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ἤτησα· ἰκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

ΙΘ'. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλεύω περικυίων καὶ πολυπραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ἡμέτερον συμβουλεύειν τῇ πόλει· τούτου δὲ αἰτιὸν ἔστιν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολυλάκις ἀκηκόατε πολλαχῶς λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμωδῶν Μέλητος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἔστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον φωνή τις γιγνομένη, ἣ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε· τοῦτ' ἔστιν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὐ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὔτε ἂν ἐμαυτὸν· καὶ μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τάληθῆ· οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται, οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῃ πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχοῦμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

Κ'. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ συμβεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δείσας θάνατον, μὴ ὑπείκων δὲ ἅμ' ἂν ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ.

ἐγὼ γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἢ φυλῆ. Ἀντιοχίς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλευθε ἀθρόους κρίνειν, παρανόμως ὡς ἐν τῷ ὑτέρῳ χρόνῳ παῖσι ὑμῖν ἔδοξε. τότε ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην, καὶ ἐτοιμῶν ὄντων ἐνδεικνύμαι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων, καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικοῦ ᾧ μὴ μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον· καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὐτὰ μεταπεμφάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμίνας Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνῃ· οἳα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκείνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν· τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ αὐτὸν ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ θανάτου μὲν μέλει εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ' ὀτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἀδικὸν μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἢ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὔσα, ὥστε ἀδικὸν τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέταρτες ᾤχοντο εἰς Σαλαμίνα καὶ ἤγαγον Λέοντα, ἐγὼ δὲ ᾤχόμεν ἀπὼν οἴκαδε· καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἢ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη· καὶ τούτων ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

ΚΑ'. Ἄρ' οὖν ἂν μὲ οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως ἄνδρες ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καὶ, ὥσπερ χρῆ, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὐδὲ γὰρ ἄν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδεὶς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δη·

μοσία τε, εἴ ποῦ τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ δ' αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντες ἐμέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δὲ τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντες ἐπιθυμεῖ ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα, οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δὲ οὐ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν, ἕαν τις βούληται, καὶ ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγὼ εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή, οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα. εἰ δὲ τίς φησι παρ' ἐμοῦ πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκουσάι ἰδίᾳ δ' τι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

ΚΒ'. Ἄλλὰ διὰ τί δήποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί τινες πολλὸν χρόνον διατρέθοντες; ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς, οὕτω δ' οὐ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὡς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ὥπέρ τῳ ποτε καὶ ἄλλῳ θεῖα μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ οἰοῦν προσέταξε πράττειν. Ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἔστι καὶ εὐδέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω, τοὺς δὲ διέφθαρκα, χρῆν δήπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαλόντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθησαν αὐτῶν οἱ οἰκείοι, νῦν μεμνήσθαι (καὶ τιμωρεῖσθαι). πάν-

τως δὲ πάρεϊσιν αὐτῶν πολλοὶ ἐνταυθοῖ, οὓς ἐγὼ δρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων οὗτος, ἐμὸς ἡλικιωτῆς καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατήρ, ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Δισχιλίου τοῦδε πατήρ, ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιαὺς οὗτος, Ἐπιγένους πατήρ· ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ γεγόνησι, Νικόστρατος ὁ Θεοζοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου—καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε οὐκ ἂν ἐκείνός γε αὐτοῦ καταδεηθείη—, καὶ Πάραλος ἔδε ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ἔδε δὲ Ἀδείμαντος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὗτος Πλάτων, καὶ Αἰαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ἔδε ἀδελφός, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινα ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῇ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρασχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λέγεται, εἴ τι ἔχει τοιοῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τούναντίον εὐρήσετε, ὧ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοιμοὺς τῇ διαφθείροντι, τῇ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὡς φασὶ Μέλητος καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασσι Μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

ΚΓ'. Εἴεν δὴ, ὧ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἔστι ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα, τάχα δ' ἂν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτοῦ (τοῦ ἀγῶνος) ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθητε καὶ ἰκέτευσε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρῶν, παιδία τε αὐτοῦ ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλοὺς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω; καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον; τάχ. οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας αὐθαιέστε-

ρον ἂν πρὸς με σχοίη, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δὴ τις ὑμῶν οὕτως ἔχει, — οὐκ' ἀξιώ μὲν γὰρ ἔγωγε — εἰ δ' οὖν, ἐπιεικῆ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν, λέγων ὅτι ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰσὶ μὲν πού τινες καὶ οἰκεῖοι· καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὀμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσὶ καὶ υἱεῖς γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς, εἰς μὲν μειράκιον, ἤδη, δύο δὲ παιδιά· ἀλλ' ἔμωσ οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναδιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ ἀθάδιζόμενος, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων, ἀλλ' εἰ μὲν θορραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μῆ, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοί καὶ ὑμῖν καὶ ὅλη τῇ πόλει οὐ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος· ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστί τῃ Σωκράτῃ διαφέρειν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφία εἴτε ἀνδρεία εἴτε ἄλλη ἤ τι νιοῦν ἀρετῆ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη· οἷους περ ἐγὼ πολλὰ κίς ἐώρακά τινας, ὅταν κρίνωνται, δοκοῦντας μὲν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινὸν τι οἰομένους πείσασθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥς περ ἀθανάτων ἐσομένων, ἂν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἱ ἐμοί δοκοῦσιν αἰσχύνῃ τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἂν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολοθεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετὴν οὐ; αὐτοὶ ἑαυτῶν ἔν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὀτιοῦν εἶναι, οὔτ' ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος. (ἦ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

ΚΔ'. Χωρίς δὲ τῆς δόξης, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κáθηται ὁ δικαστῆς, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα καὶ ὁμώμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῆ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους· οὐκ οὐκ χρῆ οὔτε ἡμᾶς ἐθίξειν ὑμᾶς ἐπιπορκεῖν οὔθ' ὑμᾶς ἐθίξεσθαι. οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν. Μὴ οὖν ἀξιοῦτέ με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἃ μῆτε ἠγοῦμαι καλὰ εἶναι μῆτε δίκαια μῆτε βία, ἄλλως τε πάντως νῆ Δία καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτρου τουτουῖ. σαφῶς γὰρ ἂν, εἰ πειθοίμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὁμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἠγείσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἑμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν νομίζω τε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδαὶς τῶν ἑμῶν κατηγορῶν, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρίναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα καὶ ὑμῖν.

ΚΕ'. Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μοι κατεψηφίσασθε, ἀλλὰ τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονόςδς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ῥόδημν ἔγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὡς ἔοικεν, εἴ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀπεπεφεύγη ἂν. Μελήτρου μὲν οὖν, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Δύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὤφλε χιλίας δραχμάς, οὐ μεταλαβῶν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

ΚΓ'. Τιμάται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου· εἴην ἐγὼ δὲ δὴ τίγος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ὅ τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἔηγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνομοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἠγγησάμενος ἑμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστεραν εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' ἴοντα σώζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦχα, οἷ ἐλθῶν μῆτε ὑμῖν μῆτε ἑμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἴδιόν ἐκαστον (ἰῶν) εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὡς ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦχα, ἐπιχειρῶν ἑκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μῆτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθείη, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μῆτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι; τί οὖν εἰμι ἄξιός παθεῖν τοιοῦτος ὧν; ἀγαθὸν τι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμάσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅ τι ἂν πρέπη ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακαλεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον ἢ εἰ τις ὑμῶν ἔππῳ ἢ ξυνοῤῥιδι ἢ ζεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίαισι. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμάσθαι, τοῦτο τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

ΚΖ'. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὡς περ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω, ὀλίγον γὰρ χρό-

νον ἀλλήλοις διειλεγμέθα· ἐπεὶ, ὡς ἐγὼμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὡς περ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ πολλὰς, ἐπέσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ βράδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἑμαυτὸν γέ ἀδικήσειν καὶ κατ' ἑμυτοῦ ἐρεῖν αὐτός, ὡς ἄξιός εἰμι τοῦ κακοῦ καὶ τιμῆσεσθαι τοιοῦτου τινὸς ἑμαυτῷ. τί δαίσας; ἢ μὴ πάθω τοῦτο, οὐ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὃ φημι οὐκ εἰδέναι οὔτ' εἰ ἀγαθὸν οὔτ' εἰ κακὸν ἔστιν; ἀντί τούτου δὴ ἔλωμαι ὧν εὐ οἶδ' ὅτι κακῶς ὄντων, τούτου τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ; καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμοτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ; (τοῖς ἑνδεκα). ἀλλὰ χρημάτων; καὶ δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταῦτόν μοι ἔστιν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα, ὁπόθεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ ἂν μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλή μέντ' ἂν με φιλοφυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταιί μου οὐχ οἰοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασιν καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυκτὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι βραδίας; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη ἐξεληθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὐ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὡς περ ἐνθάδε. (κἂν μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελώσιν, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐάν δὲ μὴ ἀπελαύνω, οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους).

ΚΗ'. ἴσως οὖν ἂν τις εἴποι· «σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὦ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξεληθὼν ζῆν;» τοῦτι δὴ ἔστι πάντων χαλεπώτατον πείσαι τινας ὑμῶν. ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἔστι καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον

ήσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰρωνευομένῳ· εἴαν τ' αὖ λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπων τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὃ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπων, ταῦτα δ' ἔτι ἤττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὡς ἐγὼ φημι, ὦ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ βιάδια. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἶθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιῶν κακοῦ οὐδενός· εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χατημάτων, ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δέ, οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυνάμην ἐκτίσαι τοσοῦτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυνάμην ἐκτίσαι ὑμῖν μῶν ἀργυρίου· τοσοῦτου εὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι εὖν τοσοῦτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεοι.

ΚΘ'. Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λουδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἶμι, οἱ βουλομένοι ὑμῖν ὀνειδίξαι. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη εἶμι τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφισάμενους θάνατον· λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους· ἴσως με οἴεσθε, ὦ ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἐαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, (εἰ ὅμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν), ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην· πολλοῦ γε δεῖ· ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἐάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ

ἀνκισχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἳ ἂν ὑμῖν ἤδιστα ἦν ἀκοῦειν θρηνοῦντός τέ μου καὶ ὀδυρομένου καὶ ἄλλα ποιῶντος καὶ λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ φημι· οἶα δὴ καὶ εἴθισθε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκοῦειν. ἀλλ' οὔτε τότε φήθηεν δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου πράξει οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησάμενος, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἰροῦμαι ὡς ἀπολογησάμενος τεθνάαι ἢ ἐκείνως ζῆν. οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἂν τις ἐκφύγοι καὶ ὅπλα ἀφείς καὶ ἐφ' ἱκετεῖαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἦ χαλεπὸν, ὦ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θάττον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄτε βραδύς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἐχλῶν, οἳ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἄτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὀφλῶν, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὀφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν· καὶ ἔγωγε τῷ τιμῆματι ἐμμένω καὶ οὔτοι ταῦτα μὲν που ἴσως οὔτω καὶ εἶδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρῶς ἔχειν.

Δ'. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησιμωδέσθαι, ὃ καταψηφισάμεοί μου· καὶ γὰρ εἶμι ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησιμωδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι· φημι γάρ, ὦ ἄνδρες, οἳ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἤξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν νῆ Δία ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε· νῦν γὰρ τοῦτο εἴργασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου· τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὡς ἐγὼ φημι· πλείους ἔσονται

ὕμᾱς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἠσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώτεροί εἰσιν, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε· εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχῆσαι τοῦ θνειδίξειν τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε· οὐ γὰρ ἔσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ οὔτε καλή, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ βέλτεστη, μὴ τοὺς ἄλλους κολοῦειν, ἀλλ' ἑαυτὸν παρασκευάζειν, ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος· ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλλάττομαι.

ΔΑ'. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλεχθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἀγούσι καὶ οὐπω ἔρχομαι εἰ ἐλθόντα με δεῖ τεθάναι· ἀλλὰ μοι, ὦ ἄνδρες, παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐ δὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν, ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις ἐπιδειξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς τί ποτε νοεῖ· ἐμοὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί—ὕμᾱς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοῖην—θαυμάσιόν τι γέγονεν· ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ [ἢ τοῦ δαιμονίου] ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ συμκροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν, νυνὶ δὲ ξυμβεβηκὸς μοι, ἄπερ ὁράτε καὶ αὐτοί, ταυτὶ ἅ γε δὴ οἰηθεῖν ἂν τις καὶ νομίζεται ἔσχατα κακῶν εἶναι· ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔσθην οἴκοθεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἠνίκα ἀνέβαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἔρειν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ· νῦν δὲ οὐδαμοῦ περὶ αὐτὴν τὴν πράξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν λόγῳ ἠναντιώταί μοι· τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἔρω· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κακὸν εἶναι τὸ τεθάναι· μέγα μοι τεκμήριον τοῦ-

του γέγονεν· οὐ γὰρ ἔοθ' ὅπως οὐκ ἠγναντιώθη ἂν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

ΔΒ'. Ἐνοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε, ὡς πολλῆ ἑλπίς ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι· δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνήσκειν· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἰσθησθῆναι μηδεμίαν μηδενοῦς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὔσα καὶ μεταίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον· καὶ εἴτε μηδεμία αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὕπνος, ἐπειδὴν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὄρα, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος· ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὔτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινα, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμητοῦς ἂν εὐρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας· εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἐγώ γε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὔτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ· εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημησά ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μείζον ἀγαθὸν τοῦτου εἴη ἂν, ὢ ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἄϊδου, ἀπαλλαγείς τούτων τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσκει τοὺς ἀληθῶς δικαστάς, ὅπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθος καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἢ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὀρφεὶ συγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὁμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις θέλω τεθνήσκειν, εἰ ταῦτ' ἐστιν ἀληθῆ· ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμασιῇ ἂν εἴη ἢ διατριβῇ

αὐτόθι, ὁπότε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελαμῶνος καὶ εἷ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνηκεν· ἀντιπαρὰβάλλειν τε τὰ ἑμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἶη, καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα ὡς περ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστι καὶ τίς οἴεται μὲν, ἔστι δ' οὐ. ἐπὶ πρόσω δ' ἂν τις, ὧ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιάν ἢ Ὀδυσσεά ἢ Σίτουφον, ἢ — ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας· οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἶη εὐδαιμονίας· πάντως οὐ δῆπου τοῦτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ ἐστιν.

ΛΓ'. Ἄλλὰ καὶ ὑμᾶς χρῆ, ὧ ἄνδρες δικασταί, εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τοῦτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλὰ μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι· διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ σημεῖον. καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγοροῖς οὐ πᾶν χαλεπαίνω· καίτοι οὐ ταύτη τῇ διανοίᾳ καταψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἴομενοι βλάπτειν τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμψεσθαι. Τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς υἱεῖς μου, ἐπειδὴν ἠβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὧ ἄνδρες, ταῦτά ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπου, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσι τι εἶναι μῆδὲν ὄντες, ὀνειδίξετε αὐτοῖς, ὡς περ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἶονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια πε-

πονθῶς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός τε καὶ οἱ υἱαῖς. Ἄλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανομένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὀπότεροι δὲ ὑμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλήν ἢ τῷ θεῷ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βίος Πλάτωνος.

Γέννησις. Ὁ Πλάτων ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 427 π.Χ. ἐκ γονέων ἀριστοκρατικῶν. Ἡ γενεαλογία αὐτοῦ ἀνήγεται μέχρι τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Κόδρου.

Παίδευσις. Ὁ Πλάτων ὡς καταγόμενος ἐξ εὐγενοῦς καὶ πλουσίου οἴκου ἔτυχεν ὅσον τὸ δυνατόν ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς καὶ παιδείας. Κατὰ τὴν νεανικὴν τοῦ ἡλικίαν ἐτρόπη εἰς τὴν ποίησιν, εἰς ἣν τοσοῦτον προώδευσε, ὥστε καὶ διθυράμβους ἐποίησε καὶ τραγωδίας. Ἀλλὰ ταχέως ἀφῆκε τὴν ποίησιν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ δὲ ἔτους τῆς ἡλικίας του ἐγένετο ἀκροατὴς τοῦ Σωκράτους, εἰς ὃν παρέμεινε ἀφωσιωμένος μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ μεγάλως τιμῶν αὐτόν.

Ἀποδημίαι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Πλάτων ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Μέγαρα πρὸς τὸν Σωκρατικὸν Εὐκλείδην, ἔπειτα εἰς Κυρήνην πρὸς τὸν μαθηματικὸν Θεόδωρον, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη ἦτο μεγάλη, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου. Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς μετέβη εἰς Σικελίαν πρὸς τοὺς τυράννους τῶν Συρακουσῶν, τὸ πρῶτον μὲν εἰς τὴν αὐτὴν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου, τὸ δεύτερον δὲ εἰς τὴν τοῦ Διονυσίου τοῦ νεωτέρου. Καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας ἀποδημίας ὑπέστη πολλά. Αἱ ἀποδημίαι αὗται ἔχουσι μεγάλην σπουδαιότητα, διότι ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐσχετίσθη μετὰ τῶν Πυθαγορείων καὶ συνεπλήρωσε τὸ φιλοσοφικὸν του σύστημα.

Ἀσχολία. Μετὰ ταῦτα ὁ Πλάτων ἔμενε διαρκῶς ἐν Ἀθήναις μέχρι τέλους τοῦ βίου του διδάσκων ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ συσταθείσῃ φιλοσοφικῇ σχολῇ, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Ἀκαδημία. Εἰς ταύτην συνέρρεε μέγας ἀριθμὸς μαθητῶν. Τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου φιλοσόφου μαρτυροῦσι τὰ ἔργα του. Εἶναι δὲ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ 36, τὰ ὁποῖα πάντα πλὴν τῆς Ἀπολογίας εἶναι διαλογικά· ὥστε ὁ Πλάτων ἐμιμήθη κατὰ τοῦτο τὸν διδάσκαλόν του Σωκράτη, ὁ ὁποῖος διαλογικῶς ἐδίδασκεν. Οἱ διάλογοι δὲ αὐτοῦ ἐπιγράφονται ἐκ τίνος τῶν διαλεγομένων προσώπων π.χ. Κρίτων, Γοργίας, Πρωταγόρας, Φαίδων, Μενέξενος, Ἀλκιβιάδης κ.τ.λ. Εἰς πάντας τοὺς διαλόγους τὸ πρωτεῖον πρόσωπον εἶναι ὁ Σωκράτης.

Θάνατος. Ὁ Πλάτων μετὰ μακρὸν πλήρη δόξης καὶ τιμῆς βίον ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 347 π. Χ.

Χαρακτηρισμός. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πλάτωνος κάμνει λόγον μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ ἢ ἀρχαιότης, ὡς φιλόσοφος ὁ Πλάτων ὠνομάσθη θεῖος, ὡς συγγραφεὶς εἶναι ἀμίμητος διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν μορφήν τῆς φράσεως. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἀποτελοῦσα μέσον τι τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ τῆς ποιήσεως εἶναι ἐμμελής καὶ ἁρμονικὴ. Οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ταύτην ὡς κανόνα τῆς ὀρθοεπειας.

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Πλάτωνος ὑπῆρξε μακρὰ καὶ βαθεῖα. Διὰ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἰδεολογικοῦ συστήματος, τοῦ ὁποίου τὰς βάσεις ἔθεσεν ὁ Σωκράτης, ἀνέπτυξεν δὲ εὐρύτερον ὁ Πλάτων, προπαρεσκευάσθη τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πρὸς κατανόησιν τῶν χριστιανικῶν διδαγμάτων. Καὶ σήμερον δὲ οἱ διάλογοι αὐτοῦ εἶναι πηγὴ ἰδεῶν ὑγιᾶν καὶ ὑψηλῶν.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ἡ Ἀπολογία τοῦ Σωκράτους εἶναι λόγος δι οὗ ἀπολογεῖται πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ Ἀντύου, Λύκωνος καὶ Μελίτου. Ἀπηγγέλθη δὲ ἐνώπιον πεντακοσίων δικαστῶν τῆς Ἡλιαίας.

Προσεγγιζούσης τῆς δικασίμου ἡμέρας ὁ Σωκράτης οὐδόλως ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀπολογίας του. Ὅτε οἱ φίλοι του προέτρεπον αὐτὸν νὰ συντάξῃ ἀπολογία, ὁ Σωκράτης ἔλεγεν ὅτι διὰ παντὸς τοῦ βίου τοῦτο ἐμελέτα, τί νὰ ἀπολογηθῇ ἂν ποτε κατηγοεῖτο ὡς ἀδικῶν καθ' ὅλον τὸν βίον του ἐξήταξε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀδίκαια, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἔπραττεν ἀπὸ ταῦτα δὲ ἀπέιχε. Λέγεται ὅτι ὁ ρήτωρ Λυσίας συνέθεσεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογία καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ρητορικῆς, ὅπως ἐπιτευχθῆ ἡ ἀθώωσίς του. Ἄλλ' ὁ Σωκράτης ἐθεώρησεν αὐτὴν ὡς ἀνάρμοστον εἰς ἑαυτὸν καὶ δὲν τὴν ἐδέχθη.

Φαίνεται πιθανὸν ὅτι ὁ Σωκράτης προεμελέτησε μόνος τὰ διάφορα κεφάλαια τῆς ἀπολογίας, τὰ ὁποῖα μετὰ τῆς ἰδιαζούσης εἰς αὐτὸν φιλαληθείας καὶ εἰλικρινείας ἐξέθεσεν. Δὲν ἔστεργε νὰ χρησιμοποιήσῃ συνήγορον ἢ ἄλλα μέσα ὑπερασπίσεως, ὡς ὑπῆρχε τότε συνήθεια.

Ἡ Ἀπολογία τοῦ Σωκράτους καταδεικνύει εἰς ἡμᾶς ὅτι τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου κεῖται ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ γνησία μακαριότης ἐν τῇ καθαρότητι τῆς καρδίας καὶ ἐν τῇ εὐθύτητι τοῦ πνεύματος.

Σύγκειται δὲ ἡ Ἀπολογία ἐκ τριῶν μερῶν.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει (κεφ. 1—24) ὁ Σωκράτης ἀπολογεῖται πρὸς τοὺς δικαστὰς, ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει (κεφ. 25—28) κηρουσόμηνος ἔνοχος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προτείνει εἰς τοὺς δικαστὰς ποινὴν ἑαυτοῦ χρηματικὴν καὶ ἐν τῷ τρίτῳ (κεφ. 29—33) ὁμιλεῖ ὁ Σωκράτης, ἀφ' οὗ οἱ δικασταὶ κατεδίκασαν αὐτὸν εἰς θάνατον.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) "Ουι . . . πεπόνθατε=τί . . . έχετε πάθει, πώς . . . έχετε διατεθῆ από τούς κατηγορούς μου.—έγώ δ' οὐν' δ' οὐν=δπωσ-δήποτε, τέλος πάντων.—δλίγου (δηλ. δεῖν)=σχεδόν.—πιθα-νῶς=πειστικῶς.—ὡς έπος εἰπεῖν=ἴνα εἶπω οὕτως: 'Ημεῖς λέγομεν σήμερον ποῦ λέγει ὁ λόγος.—αὐτῶν ἐν ἐθαύμασα, θαυμάζω τινός (ἀνθρώπου) τι=θαυμάζω τινά διά τι, ἀπορῶ—τῶν πολλῶν, γενική τοῦ ἔλου εἰς τὸ ἐν. —ὧν ἐψεύσαντο, ἔλξις ἀντι ἃ ἐψεύσαντο (=εἶπον ψευδόμενοι).—ἐν ᾧ ἔλεγον=ἔτε ἔλεγον.—φαίνομαι (δηλ. ὧν) δεῖνός λ.—τοῦτό μοι ἔδ. αὐτῶν' τὸ αὐτῶν γενική κτητική εἰς τὸ τοῦτο.—εἰ μή ἄρα=ἔκτος ἂν βέβαια.—οὐ κατὰ τούτους=οὐχί ἕπως οὗτοι νομίζουσι (τὸν ρή-τορα).—ἢ τι ἢ οὐδέν=σχεδόν οὐδέν.—ῥῆμα=πρότασις, φρά-σις, ὄνομα=λέξις.—ἀκούσεσθε, ἀκούω, μελ. ἀκούσομαι.—εἰκῆ =ἔνευ σχεδίου, ἀπλῶς.—τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι=μέ τὰς λέ-ξεις (τὰς τυχούσας) ποῦ ἔτυχε νά μοῦ ἔλθουν εἰς τὸ στόμα.—οὐδὲ γάρ=καί διότι ὄν.—τῆδε τῆ ἡλικία, ὡςπερ μειρακίῳ, πλάτ-τοντι' ἀντι νά εἶπη πλαττούση ἔθεσε πλάττοντι, διότι τὸ τῆδε τῆ ἡλικία=ἐμοὶ τηλικούτῳ ὄντι. Εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι, ἀπαρ-τοῦ εἰσέρχομαι=παρουσιάζομαι—ὑμᾶς=τούς δικαστάς, τὸ δι-καστήριον, παρίεμαι=ζητῶ τι παρά τινος, ζητῶ ὡς χάριν. "Ἰνα, τοπικόν=ὅπου.—ἀτεχνῶς (ἐκ τοῦ ἀτεχνῆς)=ἀπλῶς, ἔλωσ διόλου. Διάφορον τοῦ ἀτεχνῶς ἐκ τοῦ ἀτεχνος (ἀντίθετον ἐντεχνος).—ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως=εἰμαι ἄπειρος τῆς δικαστικῆς γλώσσης. λέξις, ἐνταῦθα=γλώσσα. ὡςπερ ἂν οὐν, ὁ ἂν ἀνήκει εἰς τὸ ἐπόμενον ξυνεργινώσκετε, ἕπου ἕμωσ ἐπανα-λαμβάνεται.—φωνή, ἐνταῦθα = διάλεκτος.—καί δὴ καί νῦν, ἀντι οὕτω καί νῦν.—δίκαιον, κατηγογ. δηλ. τὸ ὅποιον εἶνε δι-καιον.—αὕτη ἀρετή, καθ' ἔλξιν ἀντι τοῦτο (δηλ. τὸ σκοπεῖν καί προσέχειν) ἔστιν ἀρετή δικαστοῦ.

Πραγματικά. Ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Οὕτως ὀνομάζονται ἐνταῦθα οἱ ἡλιασταί, οἱ ὅποιοι ἦσαν δικάστα διὰ κλήρου ἐκλεγόμενοι, τὸ δικαστήριον ἐκαλεῖτο ἡλιαία.

Κεκαλλιεπημένους... κεκοσμημένους. Οἱ ῥήτορες, ὡς ἐνταῦθα οἱ κατήγοροι, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ ἐκπλήττωσι τοὺς ἀκροατὰς καὶ συγκαλύπτωσι τὴν ἀλήθειαν, μετεχειρίζοντο εἰς τὸν λόγον ὥραίας λέξεις καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐκφράσεις. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ῥήτωρ κατὰ τοὺς κατηγόρους τοῦ Σωκράτους.

Καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν. Τράπεζαι ἐνταῦθα εἶναι αἱ τῶν ἀργυραμοιβῶν καὶ τῶν τοκιστῶν, εἰς ἃς ἐσύχναζον οἱ εὐγενεῖς Ἀθηναῖοι.

Καὶ ἄλλοθι, δηλ. εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς παλαιστράς καὶ εἰς τὰ ἐργαστήρια.

Μῆτε θοορβεῖν. Οἱ δικάστα δι' ἐπιφωνήσεων ἀπεδοκίμαζον, ἔσα δὲν ἤρρεσκον εἰς αὐτούς.

Ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα. Λέγεται ἀναβαίνω ἐπὶ δικαστήριον, διότι τὸ δικαστήριον ἐκεῖτο εἰς ὑψηλὸν μέρος.

2) **Γλωσσικά.** Πρώτᾳ μου τὸ μου (=κατ' ἐμοῦ) ἀνήκει εἰς τὸ κατηγορημένα=κατηγορία. πολλὰ ἤδη ἔτη αἰτιατικῆ σημαίνουσα διάρκειαν χρόνου.— ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον= ἢ τὸν Ἄνυτον καὶ τοὺς συντρόφους του.— τοὺς πολλοὺς=τοὺς περισσοτέρους.— ἐπειθον=προσεπάθον νὰ πείθωσι. Σωκράτης τις= ἕνας, κάποιος Σωκράτης.— μετέωρα φροντιστής=ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ αὐρανοῦ καὶ τοῦ κόσμου. Λέγεται φροντιστής τι ἢ φρονιστής τινος.— κατασκευάσαντι= διαδίδω. οὗτοι οἱ κατασκευάσαντες εἶνε τὸ ὑποκείμενον, τὸ δὲ κατήγοροι τὸ κατηγορούμενον.— νομίζω θεοῦ=λατρεύω θεοῦ.— κατηγορηκότες, δηλ. εἰσι=κατηγορήκασι, — λέγοντες δηλ, εἰσιν. Ἐρῆμην(δίχην) ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἐπομένου ἀπολογουμένου οὐδενός. Οἶόν τέ ἐστι=εἶνε δυνατόν. Ὅσοι δὲ φθόνῳ... οὗτοι ἀπορώτατοί εἰσιν. Ἡ σύνταξις ὀρθῶς ἔχει οὕτω; Ὅσοι δὲ (τῶν λοιπῶν) οἱ μὲν φθ. καὶ δ. χρώμενοι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι, ἄλλους πείθοντες, ὑμᾶς ἀνέπειθον, οὗτοι κτλ. εἰσιν.— χρώμενοι, μετοχ. τροπικῆ, πεπεισμένοι, μετοχ. αἰτιολογικῆ Ἀπορος=ἀκατάβλητος.— ἀναβιβάσασθαι τοῦ ἀναβιβάξω (εἰς τὸ δικαστήριον) =κάνω τινὰ νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ δικαστήριον.

Τὸ ρῆμα λέγεται ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν προσκαλούντων τινὰ εἰς δίκην.—*σσιαμαχῶ*—μάχομαι πρὸς σκιάν.—*εἶεν*—ἄς εἶναι, καλά.
—*Υμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολὴν*—να ἐκβάλω ἐκ τῆς διανοίας ὑμῶν τὴν διαβολήν.—*διαβολή*—ἡ κακὴ γνώμη περὶ ἐμοῦ.
—*Ἴτω ὅπη τῷ θ. φίλον*—ἄς ἀποβῆ ἕπως θέλει ὁ θεός.

Προαγματικά. Τοὺς ἀμφὶ *Ἄνυτον*. Ὁ Μέλητος ἦτο ὁ κύριος κατήγορος, οἱ δὲ ἄλλοι συνήγοροι. Ἀλλὰ τὴν μεγίστην δύναμιν εἶχεν ὁ Ἄνυτος.

Τὸν ἦτιω λόγον κρείττω ποιῶν. Τοῦτο ἦτο ἔργον τῶν σοφιστῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Σωκράτης διαρκῶς ἐξήλεγχε διὰ τοῦ λόγου, *Παῖδες... μειράνια*. *Παῖδες* ἐλέγοντο ἀπὸ 7 μέχρι 14 ἐτῶν, *μειράνια* δὲ ἀπὸ 14 ἐτῶν μέχρι 21.

Πλὴν εἰ τις κωμωδιοποιός. Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸν Ἀριστοφάνην, ὁ ὁποῖος τὸ 423 διεκωμώδησεν αὐτὸν εἰς τὴν κωμῳδίαν, τὰς *Νεφέλας*.

Ἐνταυθοῦ, δηλ. εἰς τὸ δικαστήριον.

Ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ. Ὁ κατηγορούμενος δὴν ἠδύνατο νὰ ὀμιλῇ ὅσον ἤθελε χρόνον, ὁ ὁποῖος ὄριζετο διὰ τῆς *κλεψύδρας*. Ἡ *κλεψύδρα* ἦτο ἀγγεῖον μὲ μικροτάτην ὀπήν, πλήρες ὕδατος. Ἐφ' ὅσον ἔρρεεν ἐκ ταύτης ὕδωρ, ὁ λέγων ἠδύνατο νὰ ὀμιλῇ ὡφείλεν ὅμως νὰ παύσῃ, ὅτε τὸ ὕδωρ ἐξηγητεῖτο.

Καὶ πλέον τί με ποιῆσαι. Ὁ Σωκράτης ἐπιθυμεῖ ὄχι μόνον τὴν καθ' ἑαυτοῦ κατηγορίαν νὰ ἀφαιρέσῃ, ἀλλὰ καὶ περισσώτερόν τι νὰ κατορθώσῃ, δηλ. νὰ σχηματίσωσιν οἱ δίκασται καλὴν γνώμην περὶ αὐτοῦ.

Τῷ νόμῳ π. καὶ ἀπολογητέον. Ὁ νόμος διέταπεν ὁ κατηγορούμενος νὰ ἀπολογηται.

3) Ἡ *ἐμὴ διαβολή*—ἡ κατ' ἐμοῦ διαβολή.—ἢ, δηλ. *διαβολή*—*δὴ*—βεβαίως.—*πιστεύων*—ἔχων πεποιθήσιν, θαρρῶν.—*γράφομαι τίνα*—κατηγορῶ τίνα, καταγγέλλω ἐγγράφως. *γραφή*—ἐγγράφος καταγγελία διὰ δημόσιον ἀδίκημα, ὡσπερ οὖν *κατηγόρων* κ.τ.λ. τὸ πλήρες θὰ ἦτο οὕτω: *δεῖ οὖν τὴν διαβολὴν αὐτῶν ἀναγνῶνται ὡσπερ κατηγόρων τὴν ἀντιωμοσίαν εἰώθαμεν ἀναγνῶναι*. Ἡ ἔννοια: Πρέπει λοιπὸν τὴν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ κατηγορίαν των νὰ ἀναγνώσω ὡς κατηγορίαν ἀληθινῶν κατηγόρων ἐνόρκως ἐπιβεβαιουμένην ἐνώπιον τῶν δικαστῶν.

Ἀντομοσία—ἡ ἔνορκος διαβεβαίωσις ἐγγράφως γινομένη κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνακρίσεως ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ, ὁ ὅποιος εἶδεν περιληψίαν τῶν κατηγοριῶν, τὰς ὁποίας ἀνελάμβανε νὰ ἀποδείξῃ. **περιεργάζομαι**—ἀσχολοῦμαι εἰς μάταια καὶ ἀνωφελῆ. — **τοιαύτη τις**—τοιαύτη περίπου, — **ἀεροβατῶ**—περιπατῶ εἰς τὸν ἀέρα. — **ὦν**. . . **πέρι**, ἀντιπερὶ ὦν. — **ἐπαῖω**—ἐννοῶ, καταλαμβάνω. — **ἀτιμάζω**—καταφρονῶ — **μήπως ἐγώ**. . . **φύγοιμι**, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐννοουμένης μετοχῆς **φοβηθείς**. — **ὑπὸ Μέλητου δίκας φύγοιμι**—φεύγω δίκην ἢ δίκας ὑπὸ τίνος—κατηγοροῦμαι ὑπὸ τίνος· φράσις δικαστική. **Ἡ πιστεύων Μέλητος**. Ὁ Μέλητος εἶχε πεποιθήσιν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον σχηματίσει κακὴν ἰδέαν περὶ τοῦ Σωκράτους καὶ διὰ τοῦτο κατήγγειλεν αὐτόν. Ἄλλως θὰ ἐφοβείτο νὰ κάμῃ τοῦτο. Διότι ὁ κατήγορος ἐὰν δὲν ἐλάμβανε μετὰ τὴν δίκην τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων κατεδικάζετο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν καὶ εἰς ἀτιμίαν. **Ἐν τῇ Ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ**, ταῖς **Νεφέλαις**, **Περιφερόμενον**. Ὁ Ἀριστοφάνης παριστᾷ τὸν φιλόσοφον αἰωρούμενον ἐπὶ κρεμάθρας καὶ βλέποντα πρὸς τοὺς ἀστέρας καὶ προσφωνοῦντα τὰς νεφέλας ὡς Θεούς.

4) **Ἄλλὰ γὰρ**—ἀλλὰ βεβαίως, ἀλλ' ὅμως. Διὰ τούτου μεταβαίνει εἰς ἀνασκευὴν ἄλλου κεφαλαίου τῆς κατηγορίας, — **χρήματα πράττομαι**—λαμβάνω χρήματα, — **ἐπεὶ**, ἐνταῦθα—ἂν καὶ. — **οἷός τ' εἰμι**—δύναμαι, εἶμαι ἰκανός. — **οἷς ἔξεστι**, ἡ σύνταξις: **οἷς (νέοις) ἔξεστι προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν (ξυνεῖναι)**. **προῖκα**—δωρεάν, χάρισμα. — **ξυνεῖναι**, τοῦ **σύν-εimi**—συναναστρέφομαι. — **ἐπεὶ καὶ**, ἐνταῦθα, — **ἔπειτα καὶ**, προσέτι καὶ. — **ἐπιδημῶ**—διατρῖβω εἰς χώραν τινά, ἐνταῦθα—διατρῖβω εἰς τὴν πατρίδα μας. — **τελῶ χρήματα**—πληρώνω. — **τῶ υἱέε πῶλω ἢ μόσχῳ**, τίνος ἀριθμοῦ εἶναι τὰ ὀνόματα; — **ἐπιστάτης**—ὁ ὄρισμένος νὰ ἐπιστατῇ ἐπὶ τίνος. — **ἐπιπικός**, οὗτος θὰ ἦτο ἐπιστάτης τῶν πῶλων, ὁ δὲ γεωργικός τῶν μόσχων. — **τῆς τοιαύτης ἀρετῆς**. **Ἀνθρωπίνῃ** ἢ ἀρετῇ ἢ ὁποία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον τέλειον, **πολιτικῇ** δὲ ἢ τὸν πολίτην. — **ἦ δ' ὅς**—εἶπεν ἐκεῖνος—**ποδαπὸς**—ἀπὸ ποῖαν πατρίδα. — **πόσου**. γενική τοῦ τιμήματος. — **ἐμμελῶς**—ὀρθῶς, ἐνταῦθα—εὐτελῶς δηλ. δὲν ἔχει ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις. — **καλλύνομαι**—καυχῶμαι, ὑπερ-

ηφρανεύομαι.—*ἀβρύνομαι*—υπερηφρανεύομαι.—*ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι*—τὸ πλήρες: ἀλλὰ νυν οὐ καλλύνομαι οὐδ' ἀβρύνομαι: οὐ γὰρ ἐπίσταμαι.—*σοφιστῆς ἐν Ἀθήναις ἐλέγετο ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πλάτωνος ὁ διδάσκων ἀντὶ μισθοῦ γραμματικὴν, ρητορικὴν, πολιτικὴν καὶ μαθηματικὰ κ.τ.λ.*

Γοργίας τε ὁ Λεοντίωνος. Ὁ *Γοργίας* κατήγετο ἐκ Λεοντίων τῆς Σικελίας καὶ ἦλθεν ὡς πρεσβευτῆς εἰς Ἀθήνας. Ἐνταῦθα διὰ λόγων, οἱ ὅποιοι ἦσαν πλήρεις ποιητικῆς χάριτος καὶ μεγαλοπρεπείας ἐξέπληξε τοὺς Ἀθηναίους. Ἐκτοτε ἐγκατεστάθη ἐν Ἑλλάδι καὶ περιώδευεν εἰς τὰς πόλεις διδάσκων τὴν ρητορικὴν ἀντὶ χρημάτων.

Ὁ *Πρόδικος* ἐκ Κέας ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας καὶ ἐδίδασκεν ἐπὶ μισθῷ. Κατεγίνετο εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ ὤριζε τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τῶν λέξεων.

Ὁ *Ἰππίας* ἐξ Ἡλίδος ἦτο ἐπιφανὴς διὰ τὰς μαθηματικὰς, ἀστρονομικὰς καὶ γενεαλογικὰς του γνώσεις. Περιήρχετο ὁμοίως τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐπιδεικνύων τὴν πολυμάθειάν του καὶ διδάσκων ἀντὶ χρημάτων πᾶν ὅ,τι ἤθελέ τις νὰ μάθῃ.

Ὁ *Γοργίας*, ὁ *Πρόδικος* καὶ ὁ *Ἰππίας* ἦσαν περίφημοι σοφισταί.

Ὁ *Καλλίας* ἀνῆκεν εἰς ἐπιφανέστατον οἶκον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἦτο πλουσιώτατος. Εἰς τὴν οἰκίαν του συνηθροίζοντο οἱ σοφισταὶ καὶ πλῆθος ἄλλων ξένων.

Εὐηνος ἐκ Πάρου ἦτο ποιητῆς ἐλεγείων· μετήρχετο δὲ τὸν σοφιστὴν.

δ) *Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις*· τὸ πλήρες ὑπολαβῶν ἂν ἔροιστό τις—*διακόψας με ἤθελέ τις ἐρωτήσῃ*.—*τὸ σὸν τί ἐστι πρᾶγμα*—τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὸ τὸ ἰδικόν σου, τί εἶνε τὸ δίδον ἀφορμὴν ἐκ μέρους σου;—*περιτιτὸν*—τὸ ἀχρηστον καὶ ἀνωφελές, τὸ ὑπὲρ τὴν κοινὴν χρῆσιν, ὡς ἐνταῦθα.—*οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιτιτότερον πραγματευομένου κ.τ.λ.* Ἡ ἐρμηνεία: δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἐν' ᾧ σὺ δὲν ἠσχολεῖσθαι εἰς τι περιεργότερον ἢ οἱ ἄλλοι, ὅμως ἔχει γίνεαι τόση φήμη καὶ τόσος λόγος περὶ σοῦ.—*ἔπειτα*—ὅμως· *ταυτὶ μοι δοκεῖ κ.τ.λ.*—ὁ λέγων ταυτὶ δοκεῖ μοι λέγειν δίκαια.—*ἐγὼ γάρ, ὁ γάρ διασαφητικός*.—*ταύτην*—κατὰ ταύτην. *Ποίαν*;—*τάχα*—ἴσως.—*μείζω*

τινά ἢ κατ' ἄνθρ. = ὑπεράνθρωπὸν τινα σοφίαν. — ἄλλ' ὅστις φησὶ δηλ. ἐμὲ ἐπίστασθαι. — μέγα λέγω = μεγαλορρημονῶ, καυχῶμαι. — οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω = τὸν λόγον, ὃν ἂν λέγω, οὐκ ἐρῶ ἐμὸν, δηλ. ἐξ ἑαυτοῦ. — ἀξιόχρεως = ἀξιόπιστος. — ὑμῖν, δοτικὴ τῆς κρίσεως = κατὰ τὴν κρίσιν σας — ἀνοίσω, μέλλων τοῦ ἀναφέρω — Χαιρεφῶντα γάρ, ὁ γὰρ ἐπεξηγηματικός. — ἐκ νέου = ἐκ νεανικῆς ἡλικίας, — φυγὴ = ἐξορία. — κατῆλθε, τοῦ κατέρχομαι = ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν πατρίδα. — ὡς σφοδρὸς δηλ. πόσον ὀρμητικὸς ἀναπτύσσει τὴν ἔννοιαν τοῦ οἴος ἦν. — ὀρμῶ, ἐνταῦθα = ἐπιχειρῶ. — μαντεύομαι = ἔρωτῶ τὸ μαντεῖον. — ἀνεῖλε τοῦ ἀναιρέω = ἀποκρίνομαι (ἐπὶ τῶν ἀποκρίσεων τοῦ μαντείου). — τούτων πέρι = περὶ τούτων, ἀναστροφή.

Τὸ τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. Τὸ ὄνομα μὲν εἶναι Σωκράτης ὁ σοφιστής, ὁ φροντιστής κ.τ.λ. διαβολὴ δὲ εἶναι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτοῦ, ὅτι περιεργάζεται, ὅτι δὲν νομίζει Θεοῦς, ὅτι ποιεῖ τὸν ἥτις λόγον κρείττω.

Χαιρεφῶντα. Ὁ Χαιρεφῶν ἦτο ἐκ τῶν πιστοτέρων ὀπαδῶν καὶ θαυμαστῶν τοῦ Σωκράτους.

Καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην. Ἐννοεῖ τὴν ἐξορίαν τὴν γενομένην ἐπὶ τῶν τριάκοντα (404-403 π.χ.). Διότι εἰ τριάκοντα τυραννικῶς διοικοῦντες ἠνάγκασαν πολλοὺς ἐκ τῶν Ἀθηναίων νὰ φύγωσιν εἰς Μέγαρα καὶ εἰς Θήβας. Ἐκεῖθεν κινήσαντες ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον ἐνίκησαν τὸν στρατὸν τῶν τριάκοντα καὶ ἐπανήλθον εἰς τὴν πόλιν (κατῆλθον). Ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία. Ἡ Πυθία ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Χαιρεφῶντα ὡς ἑξῆς: σοφὸς Σοφοκλῆς, σφωτέρως Ἑδριπίδης ἄνδρῶν δὲ πάντων Σωκράτης σφωτάτος.

Ὁ ἀδελφὸς οὗτος. Τὸν δεικνύει ὡς παρόντα εἰς τὸ δικαστήριον. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ Χαιρεκράτης, ὁ ὅποιος ἦτο νεώτερος τοῦ Χαιρεφῶντος.

9) Ταῦτα γάρ, ὁ γὰρ διασαφητικός. — ἐνθυμοῦμαι = βάζω καὶ τι εἰς τὸν νοῦν μου, συλλογίζομαι. — σύννοϊδα ἑμαυτῶ ἄν σοφὸς οὔτε μ. οὔτε σμικρὸν = συναισθάνομαι εἰς τὸν ἑαυτόν μου ὅτι δὲν εἶμαι οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον σοφός. — λέγει = ἔννοεῖ, φάσκων = ἀποφαινόμενος. — οὐ γὰρ θέμις αὐτῶ δηλ. ψεύδεσθαι. θέμις = νόμος, συνήθεια — μόγις πάνυ, ἀντὶ πάνυ μόγις = μετὰ μεγί-

στης βίας. — ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ δηλ. τοῦ χρησμοῦ, τοῦ τί ἐννοεῖ ὁ Θεὸς ταῦτα λέγων. — ἐλέγξων τὸ μαντεῖον = ἵνα ἀποδείξω ὅτι οἱ λόγοι τοῦ μαντείου δὲν συμφωνοῦν πρὸς τὰ πράγματα. — ὡς ἐνταῦθα, εἶπερ που = ἵνα ἐνταῦθα περισσότερο παρ' εἰς ἄλλο τι μέρος ἐλέγξω κτλ., — ὀνόματι = διὰ τοῦ ὀνόματος. — πρὸς ὃν συναπτέον εἰς τὸ ἔπαθον. — διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι ἢ ἀπόλυτος αὕτη ὀνομαστικὴ ἐτέθη, διότι τὸ τριτοπρόσωπον ῥήμα ἔδοξε ἰσοδυναμεῖ κατ' ἐννοίαν πρὸς τὸ ἐνόμισα, φήθηγ. — ἐντεῦθεν, αἰτιολογικῶς = ἐκ τούτου. — τούτῳ ἀπηχθόμεν, ἀπεχθάνομαι τινι = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. — πρὸς ἑμαυτὸν = κατ' ἑμαυτόν, μόνος μου. — ὡσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι δηλ. εἰδέναι· ἔοικα. τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ κτλ. = μοὶ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τούτου τοῦλάχιστον τὸν πολιτικὸν ὄλιγον τι εἶμαι σοφώτερος κατ' αὐτὸ τοῦτο ὅτι κτλ. Τὸ μὲν τούτου εἶναι β' ὅρος συγκρίσεως· τὸ δὲ σμικρῷ τινι δοτικὴ τοῦ μέτρου καὶ ὡς ἐπεξήγησις αὐτοῦ ἐτέθη τὸ αὐτῷ τούτῳ. — ἦα καὶ ἦειν παρατ. τοῦ ἐρχομαι.

Ἱστορηματικά. Οὐδέτερος, δηλ. αὔτε ἐγὼ αὔτε ὁ ἐξελεγχόμενος πολιτικός.

1) Ἐφεξῆς = κατὰ σειράν. — τὸ τοῦ θεοῦ = τὴν ἀπόκρισιν τοῦ θεοῦ, τὸν χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος — ἰτέον οὖν σκοποῦντι τὸν χρησμὸν, δηλ. εἶναι. Τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐδόκει· τὸ πλήρες· ἐδόκει μοι ἰτέον εἶναι (= χρῆναι λέγειν) σκοποῦντι τὸν χρησμὸν. — ἦ μὴν, ἐπὶ ἔρκου = ἀληθῶς, τῷ ὄντι. — εὐδοκίμῳ = ἔχω καλὴν φήμην. — ὀλίγου δεῖν = σχεδόν· — τοῦ πλείστου δηλ. τῆς ἐπιστήμης, τῆς σοφίας. — κατὰ τὸν θεὸν = κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, — ἐπιεικῆς = ἀρμόδιαι, ἀνώτεροι· ἀντίθετον τοῦ ἀνωτέρω φαῦλοι. — πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν = εἰς τὸ νὰ εἶναι σοφοί. — πλάνη = περιπλάνησις κατὰ τὴν πόλιν πρὸς ἔλεγχον τοῦ μαντείου. — διθύραμβος = σφοδρὸν καὶ ἐνθουσιῶδες ἄσμα, τὸ ὅποιον ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Διονύσου περίξ τοῦ βωμοῦ. — ἀναλαβάνων τὰ π. = λαμβάνων εἰς τὰς χεῖρας καὶ διεξερχόμενος τὰ ποιήματα αὐτῶν. — ἃ μοι ἐδ. μ. πεπραγατεῦσθαι αὐτοῖς = τὰ ὅποια μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐπιτυχέστατα εἶχον πραγματευθῆ οὕτοι. — διηρώτων ἄν = κατ' ἐπανάληψιν ἡρώτων. Ὁ ἄν σημαίνει ἐπά-

νάληψιν. ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν κτλ., ὁ γὰρ διασαφητικός. — Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: Ἄπαντες γὰρ οἱ παρόντες (κατὰ τὴν ἐξέτασιν), ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἔλεγον ἄν, περὶ ὧν αὐτοὶ (οἱ ποιηταὶ) ἐπεποιήκεσαν, ὀλίγου (δειν) βέλτιον αὐτῶν. Τὸ ἔλεγον ἄν ἐξηγεῖται ὡς τὸ ἀνωτέρω διηρώτων ἄν. — ἐν ὀλίγω, δηλ. χρόνω. φύσει νινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες. Συνδέονται διὰ τοῦ καὶ διότι καὶ τὸ φύσει καὶ τὸ ἐνθουσιάζοντες σημαίνουσιν αἰτιολογίαν. Φύσις = φυσικὴ ὁρμή, ἔμπνευσις. ἐνθουσιάζω = ἐνθεὸς εἶμαι, ἐνθουσιάζομαι — θεομάνις = ὁ θεόπνευστος. — χρησμοδός = ὁ δίδων χρησμούς, ὁ προφητικός. — ἃ οὐκ ἦσαν, ὁ δηλ. σοφοί. — περιγίγνομαι = νικῶ, εἶμαι ὑπέρτερος. — περιγεγονέναι, δηλ. τῶν ποιητῶν, ἔπερ καὶ τῶν πολιτικῶν. — καὶ τῶν πολιτικῶν, δηλ. περιγεγονέναι.

Πραγματικά. Νῆ τὸν κύνα. Πολλάκις εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιθεβαιωθῇ τι δι' ὄρκου. Οἱ θεοσεδέστεροι μὲ δυσαρέσκειαν ἔκαμνον τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἐπενόησαν νὰ μεταχειρίζωνται μὲν τὸν τύπον τοῦ ὄρκου εἰς τὸν λόγον, ἀλλὰ νὰ ἀποφεύγωσι νὰ ἀναφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἀντὶ μὰ τὸν Δία ἐπεκράτησε νὰ λέγωσι μὰ τὸν κύνα.

8) Τελευτῶν = τελευταῖον ἢ μετοχὴ κεῖται ἐπιρρηματικῶς. — χειροτέχνης = ὁ διὰ τῶν χειρῶν ἐργαζόμενος, ὁ τεχνίτης. — σὺ νοῖδα ἐμαυτῶ οὐδὲν ἐπιστάμενος = συναισθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου ὅτι δὲν γνωρίζω τίποτε. — ψεύδομαι τινος = ἀπατώμαι εἰς τι. — ταύτη σοφώτεροι = κατὰ τοῦτο, κατὰ τὰς γνώσεις τοῦ ἐπαγγέλματος σοφώτεροι. — δημιουργοὶ λέγονται οἱ μετερχόμενοι ἐπάγγελμα πρὸς δημοσίαν ἢ κοινὴν χρῆσιν π.χ. οἱ τέκτονες, οἱ χαλκεῖς κτλ. — ἐξεργάζομαι τέχνην = ἐργάζομαι τὴν τέχνην εἰς τὴν ἐντέλειαν, καλῶς — πλημμέλεια = παραφωνία, ἐνταῦθα = ἀμάρτημα, ἔλλειψις. — ἀπέκρυπτε = ἐπεσκίαζεν. — ἀνερωτῶ = δι' ἐρωτήσεων ἐξετάζω. — σοφίαν = ἐπιστήμην. — σοφὸς ὢν, ἐπεξηγήσεις τοῦ προηγουμένου οὕτως, μήτε τι τὸ τι ἐνισχύει τὴν ἀρνησιν = μῆδαμῶς. — ὅτι μοι λυσιτελεῖ λυσιτελεῶ τινι = ὠφελεῶ τινά.

9) Οἶαι χαλεπώταται = μάλιστα χαλ. Τὸ οἶαι ἐνταῦθα ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ὑπερθετικοῦ. — ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. Τὸ λέγεσθαι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὥστε. Ἡ σύνταξις ἀπῆτει σοφὸν εἶναι. Ἀλλὰ, μετεχειρίσθη τὴν πτῶσιν ἐκείνην,

ἦν μετεχειρίζοντο καὶ οἱ ἐπὶ διαβολῇ ὀνομάζοντες αὐτόν· ἰδοὺ ὁ σοφός.—τὸ δὲ κινδυνεύει, τὸ τὸ δὲ κείται ἐπιρρηματικῶς=ἐν τούτοις.—καὶ φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη=καὶ φαίνεται οὗτος ὅτι δὲν λέγει περὶ τοῦ Σωκράτους τοῦτο (=ὅτι εἶναι σοφός) κ.τ.λ. προσκεχρησθαι δὲ τῷ ἐμ. ὄν=ἀλλ' ὅτι ἔχει μεταχειρισθῆ τὸ ὄνομά μου.—ταῦτ' οὖν ἐγώ, τὸ ταῦτα εἶναι ἀντικείμενον τοῦ ζητῶ.—τῷ θεῷ βοηθῶν=ἐκτελῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο νὰ ἐννοήσῃ πᾶς τις ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἐστὶν οὐδενὸς ἀξία.—σχολή=εὐκαιρία.—μυρία πενία=ἄπειρος, μεγίστη πενία.—διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ λατρίαν=διότι ὑπηρετῶ τὸν Θεόν.

10) Οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες=οἱ νέοι ἀκολουθοῦντές με κατόπιν.—αὐτόματος=αὐθόρμητος.—χαίρουσιν ἀκούοντες=χαίρουσι νὰ ἀκούωσι.—ἐντεῦθεν=ἐκ τούτου, αἰτιολογικῶς.—Σωκράτης τις ἔστι μιαιώτατος, τὸ τις προσδιορίζει τὸ μιαιώτατος=εἷς ἐκ τῶν μιαιωτάτων.—ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς· τὸ πλήρες: ὅτι διαφθείρει διδάσκων τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς...καὶ μὴ νομίζειν...καὶ ποιεῖν.—ὅτι κατάδηλοι=διότι κατ.—σφοδρός=ὀρηκτικός.—ξυντεταγμένως=ἐκ συμφώνου (ἢ φράσις ἐλήφθη ἐκ στρατιωτικῶν παρασκευῶν).—πιθανῶς=πειστικῶς.—ἐμπίπλημι=πληρῶ, γεμίζω.—ἐκ τούτων, οὐδ. γένους=ἐκ τούτων τῶν γεγονότων.—ἄχθομαι=ἀγανακτῶ.—ἀρχόμενος=ἐν ἀρχῇ.—καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρουσάμενος· ἢ σύνταξις: ἀποκρούπομαι τινὰ τι.—ὑποστέλλομαι=συστέλλομαι, φοβοῦμαι.—τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι=διὰ τὰ αὐτὰ (τὰ ἀληθῆ ἢ εἶπον) γίνομαι μισητός.—αὕτη... ἡ διαβολὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτα. Αἱ ἀντωνυμίαι αὕτη καὶ ταῦτα εἶναι κατηγορούμενα.

Μέλητος ὑπὲρ τῶν ποιητῶν. Ὁ Μέλητος ἔγραψε τραγωδίας καὶ ἄλλα ποιήματα.

Ἄνυτος ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν. Ὁ Ἄνυτος ἦτο βυρσοδέψης καὶ πολιτικὸς λαβὼν πολλὰ ἀξιώματα καὶ ἀποκτήσας μεγίστην δύναμιν εἰς τὴν πόλιν.

Δύκων ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. Ὁ Δύκων ἦτο δικηγόρος καὶ ἐκ τῆς τέχνης ταύτης εἶχεν ἀρκετὴν δύναμιν εἰς τὴν πόλιν. Συνέτελεσεν οὐχὶ ὀλίγον καὶ οὗτος εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους.

11) *Αὕτη ἐστὶν ἱκανή*, ἀντὶ ταῦτά ἐστιν κ.τ.λ. — πρὸς ὑμᾶς = ἐνώπιόν σας. — *φιλόπολις* = φιλόπατρις. — γὰρ δὴ, ὁ γὰρ διασαφητικός. — *ἀντωμοσία* = ἡ ἔγγραφος κατηγορία. — *ἀδικεῖν*, ἐν ταῦθα = εἶναι ἄδικον, πταίνει. — *τοὺς νέους ἀδικεῖν με κ.τ.λ.* ἢ σύνταξις: *φησί με ἀδικεῖν διαφθείροντα τοὺς νέους.* — *ἔγκλημα* = τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ ὅποιον ἐγκαλεῖται τις. — *σπουδῆ* = σπουδαίως, μὲ σπουδαῖα πρᾶγματα. — *χαριεντίζομαι* = ἀστειεύομαι. — *ραδίως* = εὐκόλως, ἀπερισκέπτως. — *εἰς ἀγῶνα καθίστημι* = εἰσάγω εἰς δίκην. — *καθιστάς*, αἰτιολ. μετοχή. — *προσποιοῦμενος*, τροπικὴ μετοχή. — *μέλει μοί τινος* = φροντίζω περὶ τινος. = οὐδὲν = οὐδόλως. — ὡς δὲ = βτι δέ, — ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπιδειξαι.

Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν. Φαίνεται ὅτι ὁ Μέλητος εἰς τὸν λόγον του εἶπεν ὅτι προέβη εἰς τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Σωκ. δι' ἀγάπην τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ φιλοπατρίαν.

12) *Γλωσσικῶς.* *Δεῦρο*, ἐν ταῦθα οὐχὶ τοπικόν, ἀλλὰ παρακλεισματικόν = ἔλα. — *ἄλλο τι*, δηλ. ποιεῖς ἢ συμβαίνει. — *μέλον γε σοι* = ἐπειδὴ διαρκῶς φροντίζεις (δηλ. τις ποιεῖ αὐτοὺς βελτίους). — *ἐξευρίσκω* = ζητῶν εὐρίσκω. — *μηνύω* = δεικνύω. — *οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι*, δηλ. τὸ σιγᾶν. — *ὅτι σοι οὐδὲν μεμέλημεν*, εἶναι ἐπεξηγήσεις τοῦ οὐ δὴ ἐγὼ λέγω. — *πολλὴν ἀφθονίαν*, δηλ. λέγεις. — *ἐκκλησιασταί* = οἱ λαμβάνοντες μέρος εἰς τὴν ἐκκλησίαν. — *καταγινώσκω τινός τι* = καταδικάζω τινὰ εἰς τι. — *Πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δ.* = εἰς πολλὴν δυστυχίαν μὲ ἔχεις καταδικάσει, μὲ ἔχεις θεωρήσει ὡς πολὺ δυστυχὴ ἄνθρωπον. — ἧ = ἀληθῶς. — *τοῦναντίον τούτου πᾶν' πᾶν* = ἕλως. — *ἰπικίδς* = ὁ ἔμπειρος τῆς ἰπικῆς. — *ξυνῶσι*, τοῦ σύνειμι = συναναστρέφομαι (ἰδίως ἐπὶ διδασκάλων καὶ μαθητῶν). *οὐ φῆτε*, ἐτέθη οὐ ἀντὶ μὴ διότι τὸ οὐ φῆτε ἀποτελεῖ μίαν ἔννοιαν = ἀρνεῖσθε.

Πραγματικῶς. *Οἱ νόμοι.* Ὁ Μέλητος ἀποκρίνεται ὅτι οἱ νόμοι ποιοῦσι τοὺς νέους ἀμείνους. Ἄλλ' οἱ νόμοι τιμωροῦσι μόνον τὰ γενόμενα ἁμαρτήματα· ταῦτα προλαμβάνουσιν ἢ ἀνατροφή καὶ ἡ παιδεία.

Νῆ τὴν Ὁραν. Τὸν ἔρκον τοῦτον ἔκαμνον συνήθως αἱ γυναῖκες.

Ἀκροαταί. Ἐν τῇ δίκῃ, φαίνεται, παρίσταντο ἀκροαταί.

Ἐκκλησιασταί. Εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μετέχωσιν εἰς τὴν ἐκ-

κλησίαν πάντες οἱ ἐπίτιμοι Ἀθηναῖοι πολῖται ἀπὸ 20 ἐτῶν καὶ ἄνω.

Πάντως δῆπου. Ἀναγκάζεται ὁ Σωκ. νὰ ἀποκρίνεται, ἀφ' οὗ δὲν ἀποκρίνεται ὁ Μέλητος.

13) **Γλωσσικά.** Πρὸς Διὸς πότερόν ἐστιν οἰκεῖν ἄμεινον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : πότερόν ἐστιν ἄμεινον οἰκεῖν κ.τ.λ. — ὦ τᾶν = ὦ καλέ, ὦ σύ. — κακόν τι ἐργάζονται τοὺς. . . ὄντας ἢ σύνταξις : ἐργάζομαι τινα (= εἷς τινα) κακόν τι. — τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω ὄντας = τοὺς ἐκάστοτε σχετικωτέρους. — τὸ ἀεὶ μετὰ μετοχῆς = ἐκάστοτε. — συνόντες = οἱ συναναστρεφόμενοι, οἱ σχετικοί. — ὡς διαφθείροντα = νομίζων (σύ) ὅτι διαφθείρω. — τηλικούτος = τόσον μέγας, τηλικός δε, λαμβάνεται ἐπὶ μεγάλης ἡλικίας, καθὼς καὶ ἐπὶ μικρᾶς, ἔπως ἐδῶ. — ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον ἑαυτῶν = τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας. — ἐγὼ σοὶ οὐ πείθομαι = εἰς ταῦτα ἐγὼ δὲν σὲ πιστεύω. = ἄκων, δηλ. διαφθείρω. = ψεύδει (σύ). — τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων = διὰ τὰ ταιαῦτα ἁμαρτήματα. — ἐὰν μάθω = ἐὰν διδαχθῶ. — συγγίνομαι = συναναστρέφομαι. — οἱ = ὅπου.

14) **Γλωσσικά.** Οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν = οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον. — πῶς με φῆς κτλ. τὸ με εἶναι ὑποκ. τοῦ διαφθείρειν. — γραφή = ἢ ἔγγραφος κατηγορία ἢ καταγγελία διὰ δημόσιον ἀδίκημα. — γράφομαι = καταγγέλλω διὰ δημόσιον ἀδίκημα. — διδάσκοντα μετοχ. τροπική. — νομίζω θ. = πιστεύω θεοὺς. — οὐ ταῦτα λέγεις κτλ. Τὸ ταῦτα ἀντικ. τοῦ λέγεις· ἢ δὲ εἰδικὴ πρότασις ὅτι διδ. διαφθείρω εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ταῦτα. — ὦν νῦν ὁ] λόγος ἐστίν = οὗς νῦν λέγομεν, περὶ ὧν νῦν λέγομεν. — τοῖς ἀνδράσι τούτοις, τοῖς δικασταῖς. — μαθεῖν = νὰ ἐννοήσω. — οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε ἄλ. τ. διδάσκειν = ἔτι οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος πιστεύω θεοὺς κ.τ.λ. — τὸ παράπαν = ἐντελῶς, καθ' ὀλοκληρίαν. — ὦ θαυμάσιε = ὦ παράδοξε. — ἵνα τί ταῦτα λέγεις = ἵνα τί γένηται, ταῦτα λέγεις, πρὸς ποῖον σκοπὸν ἀποδλέπων ταῦτα λέγεις. — καὶ οὕτω = καὶ τόσον. — τῶν δε, τίνων ; — ἀπειρους γραμμάτων = ἀμαθεῖς. — ὥστε οὐκ εἰδέναι = ὥστε ἀγνοεῖν. — εἰ πάνυ πολλοῦ κτλ. = τὸ πολὺ πολὺ μὲ μίαν δραχμὴν. — δραχμῆς, ἐπεξήγησις τοῦ προηγουμένου πάνυ πολλοῦ. — πριαμένοις, ὠνοῦμαι μ. ἀόρ. ἐπριαμένην. — ἐὰν προσ-

ποιῆται ἑαυτοῦ εἶναι=ἐὰν τὰ λέγῃ ἰδικά του.— ἄλλως τε καὶ =καὶ μάλιστα.— ἄπιστος γ' εἶ, ὦ Μέλ. . . σαντιῶ=δὲν εἶσαι πιστευτός, ὦ Μέλ., οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ οὐδὲ ὑπὸ σοῦ τοῦ ἰδίου.— καὶ ταῦτα=καὶ μάλιστα.— ὕβριστής=ἀλαζῶν (ὕβρις=ἡ διὰ λόγου ἢ δι' ἔργου ἢ διὰ τοῦ νοῦ καταφρόνησις τῶν θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων νόμων).— νεότητι=ἐκ νεανικῆς ὑπεροψίας.— ἔοικε γὰρ ὡσπερ αἶνιγμα ξυντιθέντι, διαπ. ἢ σύνταξις: ἔοικεν ἀνθρώπῳ, ὃς ξυντίθῃσιν (=συνθέτει) ὡσπερ (=τρόπον τινὰ) αἶνιγμα, διαπειρώμενος, ἄρα γινώσεται κ.τ.λ.=ἐμοῦ χαριεντιζομένου καὶ λεγ. ἀντικείμενον τοῦ γινώσεται ἢ σύνταξις: γινώσκω τινὸς χαριεντιζομένου=γινώσκω τοὺς χαριεντισμούς τινας.— τοῦτό ἐστι παίζοντος=τοῦτο εἶναι ἴδιον ἀνθρώπου, ὃ ὁποῖος παίζει μὲ τὰς λέξεις.— Ὡ θαυμάσιε Μέλῃτε. Καλεῖ ὁ Σωκ. τὸν Μέλῃτον παράδοξον διὰ τὰς ἀντιφάσεις εἰς ἃς περιπίπτει.— Οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην. Οἱ ἀρχαῖοι ὑπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος ἐτίμων τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὡς θεοῦς.— Ἀναξαγόρου οἶει κατηγορεῖν. Ἀναξαγόρας ὁ ἐκ Κλαζομένων φιλόσοφος ἐδίδασκεν ὅτι ὁ ἥλιος ἦτο μύδρος διάπυρος καὶ μεγαλύτερος τῆς Πελοποννήσου, ἢ δὲ σελήνη γῆ ἔχουσα οἰκήσεις καὶ λόφους, καὶ φάραγγας.— Ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις. Ὀρχήστρα ἐλέγετο ὁ πρὸ τῆς σκηνῆς χορός, ὅπου οἱ χορευταὶ ἐξετέλουν τὰς κινήσεις. Ἐκ τῶν τραγικῶν ποιητῶν ὁ Εὐριπίδης, ὃ ὁποῖος ἦτο μαθητὴς τοῦ Ἀναξαγόρου, παρενέβαλλεν εἰς τὰς τραγωδίας του τοιαύτας φιλοσοφικὰς θεωρίας τοῦ διδασκάλου του. Τὸ εἰσιτήριον τοῦ θεάτρου ἡγοράζετο ἀντὶ δύο ὀβολῶν καὶ ἐνίοτε ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς. Σημαίνει λοιπὸν εἰς τοιαύτας θεωρίας ἡδύναντο οἱ νέοι νὰ μανθάνωσιν ἐκ τῆς ὀρχήστρας τοῦ θεάτρου, ἀγοράζοντες εἰσιτήριον τὸ πολὺ-πολὺ ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς. Δέγει δὲ ἐνίοτε διότι τοιαῦται θεωρία δὲν ὑπῆρχον εἰς ἕλα τὰ δράματα.

15) Γ' λωστικί. Ἐννεπισκέμασθε=μετ' ἐμοῦ ἐπισκέψασθε (=ἐξετάσατε).— ἦ= πῶς. — παραιτοῦμαι τινά τι=παρακαλῶ...— μένησθέ μοι, τὸ μοι δοτικὴ χαριστικὴ.— ἀνθρώπεια, δηλ. ἡ πράγματα.— καὶ μὴ ἄλλο καὶ ἄλλο θορυβεῖτω. Τὸ ἄλλα καὶ ἄλλα (=ἄλλον καὶ ἄλλον θόρυβον) εἶναι σύστοιχον ἀντικείμενον δηλ. ἄς μὴ κάμνη ἀλλεπάλληλον (συνεχῶς) θόρυ-

βον.—τὸ ἐπὶ τοῦτο γε=τό μετὰ τοῦτο τοῦλάχιστον.—ὡς ὠνη-
 σας=πόσον μὲ εὐχαρίστησες (τοῦ ὄνηνιμι)—μόγις=μόλις, μετὰ
 δυσκολίας.—διόμνυμι=διακηρύττω ἐνόρκως καὶ διαθεβαῖω.—
 ἀντιγραφῆ=ἡ ἔγγραφος κατηγορία.—τίθημι=ὑποθέτω, νο-
 μίζω.—ἔχει δὴ=ἔχει βεβαίως οὕτως.—φῆς ἢ οὐ;=ὁμολογεῖς
 ἢ ὄχι;—αἰνίττομαι=προβάλλω αἰνίγμα—τοῦτ ἂν εἴη ὁ ἐγὼ
 φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι=τοῦτο δύναται νὰ
 εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγὼ λέγω ὅτι σὺ προβάλλεις αἰνίγματα
 καὶ λέγεις ἀστεϊσμούς.—νόθος, παρ' ἀρχαίοις δὲν ἔχει τὴν κα-
 κὴν σημασίαν, τὴν ὅποιαν ἔχει σήμερον. Νόθον ἦτο τὸ ἐκ δια-
 φόρων γενῶν ζῴων προερχόμενον, π.χ. ὁ ἡμίονος, ἢ ὁ ἐκ θεοῦ
 καὶ ἀνθρώπου, ἔπως π.χ. οἱ ἡμίθεοι.—ἢ ἐκ νυμφῶν, δηλ. γεν-
 νημένοι.—ὦν δὴ λέγονται=ἐξ ὧν δὴ λέγ.—οὐκ ἔστιν ὅπως
 σὺ ταῦτα οὐχί...ἐγράψω=δὲν εἶναι τρόπος τοῦ νὰ μὴ ἐκίνησες
 τὴν καταγγελίαν ταύτην κτλ. ἐξ ἅπαντος σὺ ἐκίνησες τὴν κατ.
 ταύτην.—ὅπως δὲ σὺ τινα πείθεις ἂν... οὐδεμία μηχανή
 ἔστιν=οὐδεμία δὲ μηχανή ἔστιν ἔπως σὺ πείθεις ἂν τινα ἀν-
 θρώπων, ὡς σὺ τοῦ αὐτοῦ κτλ.=εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ πεί-
 θῃς σὺ τινα τῶν ἀνθρώπων, καὶ μικρὸν νοῦν ἔχοντα, ὅτι εἶναι
 ἴδιον τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός νὰ πιστεῦῃ καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα (πραγ-
 ματα) καὶ πάλιν τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς νὰ πι-
 στεῦῃ. Ὁ αὐτὸς δηλ. ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ μὴ παραδέχεται
 δαίμονας καὶ θεοὺς, ἐὰν παραδέχεται δαιμόνια καὶ θεῖα(πράγματα).

Πραγματικά. Ταῦτα λέγειν, δηλ. ἀδικεῖ Σωκ. θεοὺς οὐ
 νομίζων, ἀλλὰ θεοὺς νομίζων.—Ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ, δηλ.
 διαλογικῶς καὶ διὰ παραδειγμάτων κοινῶν πραγμάτων, π.χ. ἴπ-
 πων, αὐλῶν, ὄνων καὶ ἡμιόνων.—Καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα δορυ-
 βεῖται. Ὁ Μέλιτος δυσαρεστούμενος διὰ τὸν διαλεκτικὸν τρόπον
 τοῦ Σωκ. ἀπέφειγε νὰ ἀποκρίνεται εἰς τὰ ἐρωτώμενα καὶ ἐθροῦ-
 β , προφασιζόμενος παντοῖα ἀσυνάρτητα π.χ. «τί εἶναι αὐτὰ ποῦ
 μ' ἐρωτᾷς; δὲν καταλαμβάνω'τί λέγεις;», Διὰ τοῦτο ὁ Σωκ. ἐπι-
 καλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν δικαστῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου.
 —Καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί, τοῖς δικασταῖς.—Νυμφῶν. Αἱ
 νύμφαι διηροῦντο εἰς Ναϊάδας, Νηρηΐδας, Ὀρειάδας. Δρυάδας,
 Κρηναίας, Ἀμαδρυάδας.—Ἢ ἐκ τινῶν ἄλλων, δηλ. γυναικῶν.
 Τοιαῦται μυθολογοῦνται ἢ Δανάη, Ἀλκμήνη κτλ.

ΙΓ') Ὡς μὲν ἐγὼ=ὅτι μὲν ἐγώ.—αἰρήσει, αἰρήῃ τὰ αἰρῶ, ἐπὶ δικαστικῆς ἐννοίας =καταδικάζω.—οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στῆ=οὐδεὶς δὲ φόβος ὑπάρχει μήπως σταματήσῃ, τὸ κακὸν τοῦτο εἰς ἐμέ.—εἶτα οὐκ αἰσχύνοι=καὶ ἔπειτα δὲν αἰσχύνεσαι.—τοιούτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας = εἰς τοιοῦτον ἔργον (ἀσχολίαν) ἀσχοληθεὶς.—κίνδυνος τοῦ ζῆν=κίνδυνος τῆς ζωῆς =κίνδυνος τοῦ νὰ χάσῃ τις τὴν ζωὴν του=κίνδυνος τοῦ τεθνᾶναι· κίνδυνος τοῦ ζῆν ἢ τεθνᾶναι· ζῆν καὶ τεθνᾶναι ἢ ὅ εἶναι φύσει ἀντίθετα, ἐνταῦθα σημαίνουσι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.—ὅτου τι καὶ μικρὸν ὄφελος ἐστίν=τοῦ ὁποίου καὶ μικρά τις ὠφέλεια ὑπάρχει.—ἡμιθέων=ἡρώων.—παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομῆναι=ἢ νὰ ὑποφέρῃ αἰσχρόν τι.—ὥστε ἐπειδὴ τὸ ἐπειδὴ=ὅτε.—θεὸς οὔσα=ἢ ὅποια ἦτα θ.—τιμωρήσεις Πατρόκληι τιμωρῶ τινι=λαμβάνω ἐκδίκησιν ὑπὲρ τινος, ἱκανοποιῶ τινα.—αὐτίκα γάρ τοι τὸ τοι = σοι.—πότμος =ἢ τύχη, τὸ πεπρωμένον.—ὀλιγορῶ τινος=παράμελῶ τι.—κακὸς ὢν, μετοχὴ τροπικῆ· κακὸς=δειλός, ἀνανδρος.—δίκην ἐπιτίθημι τιμι=ἐπιβάλλω τιμωρίαν εἰς τινα.—κορωνίς-ίδος=ἀμφικυρτος.—ἄχθος=βάρος, θλίψις.—ἄρουρα=γῆ.—οὔ ἂν τις=ἔπου ἂν τις.—πρὸ τοῦ αἰσχροῦ=ἢ τὸ αἰσχρόν. Ἡ πρὸ σημαίνει σύγκρισιν ὡς καὶ ἀνώτέρω ἢ παρὰ (παρὰ τὸ αἰσχρόν).

Οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ στῆ. Ὁ Σωκ. λέγει ὅτι δὲν θὰ εἶναι αὐτὸς τὸ τελευταῖον θῆμα τοῦ φθόνου καὶ τῆς διαβολῆς —Ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὁ Ἀχιλλεύς.—Θεὸς οὔσα. Ἡ Θέτις ὡς θεὰ καὶ γινώσκουσα τὸ μέλλον προεῖπεν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα τὸν θάνατον.—Οὔ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ καλ. Ὁ Σωκ. συμπεριλαμβάνει τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας γνώμας του (ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον κτλ.) καὶ διατυπώνει αὐτὰ εἰς ἠθικὸν παράγγελμα. Εἶναι δὲ τοῦτο ὁ τελειότερος κανὼν τοῦ χαρακτιῆρος καὶ τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου.

ΙΖ') Γλωσσικά. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην ἐργασμένος, εἰ λίποιμι τὴν τάξιν. Εἰ λίποιμι τὴν τάξιν εἶναι ὑπόθεσις· ἔχει δὲ ὡς ἀπόδοσιν τὸ δεινὰ ἂν εἶην ἐργασμένος.—ἐπὶ Δηλίῳ=πλησίον τοῦ Δηλίου.—ἔμενον ὡσπερ καὶ ἄλλος τις=ἔμενον περισσότερο ἀπὸ πάντα ἄλλον.—τοῦ θεοῦ τάττοντος=ὅτε ὁ θεὸς ἔταττεν. — φιλοσοφοῦντα . . . καὶ ἐξετάζοντα,

μετοχαί τροπικαί εἰς τὸ ζῆν.—καὶ ὡς ἀληθῶς—καὶ τῇ ἀληθείᾳ.—ἀπειθῶν καὶ δεδιῶς . . . καὶ οἰόμενος, μετοχαί αἰτιολογικαί.—δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἔστιν ἃ οὐκ οἶδεν' τὸ πλήρες : τὸ θάνατον δεδιέναι ἔστι δοκεῖν εἰδέναι, ἃ οὐκ οἶδεν' εἰ δὴ τῶ' τῶ ἄορ. ἀντωνυμία=τινι, του=τινός.—τούτῳ ἄν' τὸ πλήρες : τούτῳ ἄν φαίην σοφώτερος εἶναι.—τῶν κακῶν, ὧ ν οἶδα, ἔλξις, ἀντὶ τῶν κακῶν ἃ οἶδα.—ἀφίετε τοῦ ἀφίημι,—ἀπιστήσαντες=μὴ πεισθέντες.—τὴν ἀρχὴν=ἕξ ἀρχῆς.—λέγων πρὸς ὑμᾶς' ποῖον τὸ ὑποκ. τῆς μετ. λέγων; ἐφ' ᾧ τε=ἐπὶ τῷ ὄρω.—ἀλῶς τοῦ ἀλλοχομαι.—ἀποθανεῖ, σύ.—ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, συνώνυμα. Διὰ τῶν δύο τούτων ρημάτων δεικνύει τὸν μέγιστον βαθμὸν τῆς ἀγάπης.—ἕως περ ἂν ἐμπνέω=ἐν ὕψω ἀναπνέω, ζῶ.—ἐντυγχάνω τινὶ=συναντῶ τινα.—εὐδόκιμος=ὁ ἔχων καλὴν ὑπόληψιν, δόξαν.—ἐρήσσομαι, μέλλων τοῦ ἐρωτῶ.—φάναι δέ, δηλ. κεντῆσθαι κτλ. Ἡ ἔννοια : Ἐὰν (ἐλέγχων) τὸν εὖρω εἴτι δὲν ἔχει πράγματι ἀρετὴν, ἀλλ' εἴτι λέγει (=φάναι) μόνον (εἴτι ἔχει).—περὶ ἐλαχίστου ποιοῦμαι=θεωρῶ τι καθ' ὀλοκληρίαν μηδαμινόν.—τῷ γένει=κατὰ τὴν συγγένειαν.—ὑπηρεσία τῷ θεῷ' τὸ ὑπηρεσία συνετάχθη κατὰ δοτικὴν ὅπως τὸ ὑπηρετῶ τινι.—ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα. Ἡ ἐρμηνεία : ποιεῖτε τοῦτο ἢ τοῦτο, ὡς ἂν παιήσαιτε περὶ ἀνθρώπου ὃς οὐ δύναται ποιεῖν ἄλλα ἢ ταῦτα.

Ἱστορικὰ. Ἐν Ποτίδαια. Ἡ Ποτίδαια πόλις ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ. Ἡ μάχη ἐκεῖ ἐγένετο τὸ 432 στρατηγούσης τοῦ Καλλίου. Ἀμφίπολις, πόλις ἐν Μακεδονίᾳ. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνταῦθα τὸ 422 ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Κλέωνα ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Τὸ Δήλιον ἦτο καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος μετ' ἄλλους εἰς τὴν Βοιωτίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνταῦθα τὸ 424 ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Ἴπποκράτην.

ἸΗ) Ἐμμένω τινὶ=παραμένω σταθερὸς εἰς τι.—μὴ θορυβεῖν . . . ἀλλ' ἀκούειν, ἐπεξήγησις τοῦ οἷς ἐδεήθη. —ὀνήσεσθε (τοῦ ὀνήνημι) = θὰ ὠφελήθητε. —ἀκούοντες, ὑποθ. μετοχή.—ἅττα, ἀντωνυμία τινὰ καὶ ἅττα.—γὰρ οὖν, οὖν=βεβαίως,—οὐ γὰρ οἶομαι θεμιτὸν εἶναι ἄμ. ἀνδρὶ ὑπ. χ. βλ.=διότι δὲν νομίζω εἴτι εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον ὁ καλύτερος (ἠθικῶς) ἀνὴρ νὰ βλάπτεται ὑπὸ χειροτέρου.—ἀτιμῶ-ῶ=κάννω

τινά ἄτιμον. — τίς που, τὸ που=ἴσως, τυχόν. — ἀλλὰ πολὺ μάλ-
λον, δηλ. οἶμαι μέγα κακὸν εἶναι. — πολλοῦ δέω=εἶμαι μα-
κράν, ἀπέχω πολὺ. — μὴ τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δό-
σιν ὑμῖν=(φοβούμενος) μήπως διαπράξετε ἁμάρτημά τι ὡς πρὸς
τὸ πρὸς σᾶς δῶρον (=δόσιν) τοῦ θεοῦ. Τὸ δόσις (ὑμῖν) συνετά-
χθη μετὰ δοτικῆς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα δίδωμι (τινί). — ἀτεχνῶς,
προσδιορίζει τὴν μετοχὴν προσκειμένον. — προσκειμένον τῇ π.
κτλ.=προσθετιμένον, δεδομένον εἰς τὴν π. ὑπὸ τοῦ θεοῦ. — γεν-
ναῖος=εὐγενής, ὑπερήφανος. — νωθῆς=νωθρός, δυσκίνητος. —
μύωψ=ἡ μυῖα ἢ ἐρεθίζουσα τοὺς ἵππους. — προσκαθίζων=κα-
θήμενος πλησίον, αἰτιολ. μετοχῆ. — ἀχθόμενοι, μετοχ. αἰτιολ. —
ὕμεις δ' ἴσως ταχ' ἂν... ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε. Ἐκ τῶν
παιῶν ἂν ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἀποκτεί-
ναιτε· ὁ δὲ μέσος ἂν ἀνήκει εἰς τὴν μετοχὴν κρούσαντες. — ὥσ-
περ οἱ νυστάζοντες, δηλ. ὥσπερ ἀχθονται οἱ νυστάζοντες
ἐγειρόμενοι. — κρούω=πλήττω, κτυπῶ· κρούσαντες ἂν με, με-
τοχ. χρονική. — οἶος. . . δεδόσθαι=ὥστε δεδόσθαι. — ἐνθένδε=
ἐκ τούτου. — οὐ γάρ, ἀνθρωπίνω κτλ. γάρ=δηλαδή. — τὸ ὑμέτε-
ρον πρᾶττω=ἐπιδιώκω τὸ συμφέρον σας. — ἀπαναισχυρνῶ=ἔχω
τὴν ἀναίδειαν νὰ εἶπω ἢ νὰ πράξω τι.

Πραγματικῆ. Μὴ θορυβεῖτε. Ἡ ὑπερήφανος αὕτη
γλώσσα τοῦ Σωκ. δυσηρέστησε τοὺς δικαστάς, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν
νὰ θορυβῶσι καὶ νὰ διακόπτωσιν αὐτόν. Διὰ τοῦτο ὁ Σωκ. πα-
ρακαλεῖ αὐτοὺς νὰ μὴ θορυβοῦν, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀκούσουσιν πρὸς
ὠφέλειάν των — *Ἄτιμώσσειε.* Ἄτιμος λέγεται ὁ στερηθεὶς τῶν
πολιτικῶν του δικαιωμάτων. — *Περὶ τὴν τοῦ Θεοῦ δόσιν ἡμῖν.*
Ὁ θεὸς ἔδωκε τὸν Σωκ. εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα ἀποτρέπη
αὐτοὺς ἀπὸ τῆς κακίας καὶ προτρέπει εἰς τὴν ἀρετήν. — *Ὁ ῥα-
δίως τοιοῦτον ἄλλον εὐρήσετε κτλ. προσκειμένον κτλ.* Ὁ
Σωκράτης παρομοιάζει τὸν ἑαυτὸν τοῦ πρὸς τὴν μυῖαν, ἢ ὅποια
καταδιώκει καὶ κεντᾷ τοὺς ἵππους. Ὅπως ἡ μυῖα (μύωψ) δὲν
ἀφίνει τὸν ἵππον, ὁ ὅποιος τρέχει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτήν, ἀλλὰ
πάντοτε πρόσκειται (εἶναι κοντὰ του), οὕτω καὶ ἐγὼ πρόσκει-
μαι εἰς σᾶς».

ΙΘ') **Γλωσσικῆ.** Πολυπραγματονῶ=ἠναμειγνύομαι εἰς πολ-
λάς, εἰς ξένας ὑποθέσεις. — εἰς τὸ πλῆθος, ἐννοεῖ τὴν ἐκκλη-

σαν τοῦ δήμου. — *δαιμόνιον* = τὸ ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν τὸ ἀσύνηθε. — *ἐπικωμωδῶ* = διακωμωδῶ, χλευάζω. — *ἐμοὶ δέ τοῦτ' ἐστὶν ἐκ παιδός κτλ. ἢ σύνταξις* : τοῦτο (δηλ. τὸ θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον), ἀρξάμενον ἐκ παιδός, ἐστὶ φωνὴ τις γιγνομένη ἐμοὶ (= γίγνεται, ἔρχεται εἰς ἐμέ). — *ἀποτρέπει με τοῦτο*, δηλ. ἀποτρέπει με πράττειν τοῦτο. — *τὰ πολιτικὰ πράττω* = ἀσχολοῦμαι εἰς τὰ τῆς πόλεως, εἰς τὰ κοινά. — *παγκάλως* = κάλλιστα. — *γνησίως* = ἐντίμως καὶ μετὰ παρρησίας. — *ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων*, μετοχαὶ ὑποθετικά. — *δημοσιεύω* = πράττω τὰ δημοσία, πολιτεύομαι. Ἀντίθετον τὸ *ιδιωτεύω* = δὲν πολιτεύομαι.

Ἠρωδιματικά. Τούτου αἴτιον. δηλ. τοῦ μὴ τολμᾶν ἀναβαίνειν.

Κ') *οὐδ' ἂν ἐνὶ* = οὐδενὶ ἂν. — *ὑπεικάθω* = ὑπείκω. — *δεισας*, αἰτιολ. μετ. — *μὴ ὑπείκων*, ὑποθ. μετοχή. — *ἄμ' ἂν ἀπολοίμην* ὁ ἄμα = εὐθύς. — *φορτικὸς* = ἐνοχλητικὸς. = *δικαικὸς* = δικηγορικὸς, ἀνιάρξ. — *ἐγὼ γάρ, ὁ γάρ διασαφητικὸς*. — *ἐβούλευσα* = ἐγενόμην βουλευτής. — *οὐκ ἀνελομένους* = οἱ οὐκ ἀνειλοντο τοῦ ἀναίρουμαι = σηκώνω τὸν νεκρὸν πρὸς ταφήν. — *ἐνδείκνυμι*, ἐνταῦθα = κατηγορῶ. — *μεθ' ἡμῶν γενέσθαι* = νὰ γίνω μετὰ τὸ μέρος σας, νὰ συμφωνήσω μετὰ σας. — *ἐπειδὴ δε*, χρονικῶς. — *μὲ πέμπτον αὐτὸν* = ἐμὲ μετὰ τεσσάρων ἄλλων. — *ἡ θόλος* = οἰκοδόμημα θολοειδές, εἰς τὸ ὅποιον συνήρχοντο καὶ συνέτρωγον οἱ πρυτάνεις. — *ὡς πλείστους* = ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους. — *ἀναπλῆσαι αἰτιῶν* = νὰ καταστήσωσιν ἐνόχους. — *ἀγροικότερον*, δηλ. τοῦ δέοντος. — *οὐδ' οὐιοῦν* = οὐδόλωξ. — *τὸ πᾶν* = ὅλας.

Ἐβούλευσα . . . πρυτανεύουσα, Ἡ βουλή τῶν Ἀθηναίων ἀπετελεῖτο ἐκ 500 βουλευτῶν, οἱ ὅποιοι κατ' ἔτος ἐκλήρουντο, 50 ἐξ ἐκάστης φυλῆς. Ἐκ τῶν πεντακοσίων βουλευτῶν οἱ πενήτηντα ἐκάστης φυλῆς ἐπρυτάνευον ἐπὶ 35—36 ἡμέρας, τοῦ ἔτους διαιρουμένου εἰς 10 τμήματα. Καὶ ἡ φυλὴ ἐκαλεῖτο *πρυτανεύουσα*. — *Ἐκ τῶν πρυτάνεων*. Ἐκ τῶν πρυτάνεων δὲ ἐκλήρουντο καθ' ἡμέραν εἰς πρόεδρος ἢ ἐπιστάτης καλούμενος, ὁ ὅποιος προήδρευε καὶ τῆς βουλῆς συνεδριαζούσης καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. Οὗτος εἶχε τὰς κλειδας τοῦ θησαυροῦ καὶ

τοῦ ἀρχαίου.— Ἀντιοχὸς ὠνομάζετο ἢ φυλὴ, εἰς ἣν ἀνήκεν ὁ Σωκράτης.

Τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους κτλ. Ἐννοεῖ τὴν ἐν Ἀργινοῦσαις ναυμαχίαν (406 π. Χ.), καθ' ἣν οἱ Ἄθηναῖοι ἐνίκησαν τοὺς Λακεδαιμονίους. Οἱ στρατηγοὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, διότι δὲν ἀνέσπυραν τοὺς νεκροὺς καὶ δὲν ἔσωσαν τοὺς ναυαγούς.— Ἀθρόους κρίνειν. Ὁ νόμος διέταπτεν ἕκαστος νὰ δικάζεται χωριστά.— Ἐνδεικνύουσι καὶ ἀπάγειν. Δεικνύουσι ταῦτα τὸν φοβερόν κίνδυνον, εἰς ὃν ἐξετέθη ὁ Σωκράτης ἐμμένων εἰς τὸν νόμον.— Τῶν ῥητόρων. Οἱ ῥήτορες δὲν εἶχον ἀρχὴν τινα, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἐχαρίζοντο εἰς τὸν δῆμον, εἶχον πολλὴν δύναμιν καὶ ἠδύνατο ἐξερεθίζοντες νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀπαγωγὴν.— Ἐπειδὴ ὀλιγαρχία ἐγένετο. Ἐννοεῖ τὴν ἀρχὴν τῶν τριάκοντα.

ΚΑ') Διαγίγνομαι=διέρχομαι τὸν βίον, ζῶ, — τοῖς δικαίους οὐδετέρου γένους.— οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος κτλ. δηλ. διεγέμετο.— συγχωρήσας=ἐπιτρέψας.— ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸ ἐγ., δηλ. ἐξ ἐπαγγέλματος.— καὶ τὰ ἑμαυτοῦ, δηλ. τὴν ἐντολήν, τὴν ὅποιαν ἔλαβον παρὰ τοῦ θεοῦ.— οὐδενὶ ἐφθόνησα=εἰς οὐδένα ἀπηγόρευσα, δηλ. ἀκούειν ἐμοῦ λέγοντος.— καὶ τοῦτων, δηλ. τῶν ἀνδρῶν ἢ γενικῆ ἀνήκει εἰς τὸ αἰτίαν ὑπέχοιμι. αἰτίαν ὑπέχω τινος.=κατηγοροῦμαι ἕνεκά τινος.— ὦν. . . μηδενί, δηλ. ἀνδρῶν.— ἰδίᾳ=ἰδιαιτέρως, δηλ. μυστικᾶ.— ὅτι μὴ (= εἴ τι μὴ) καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, δηλ. ἔμαθον ἢ ἤκουσαν.

Ἠθραγματικά. Οὔτε τοῦτων οὐδενί. Ὑπαινίσσεται τὸν Κριτίαν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς τοιοῦτους, διὰ τὰς κακίας τῶν ὁποίων κατηγορεῖτο ὁ Σωκράτης ὡς δῆθεν διδάσκαλος αὐτῶν.

ΚΒ') Ἠλωστικά. Εἶπον, οὐ=διότι.— ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις. Τὸ χαίρω συνετάχθη μετὰ τῆς μετοχῆς ἀκούοντες καὶ ἐξεταζομένοις.— ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐν. καὶ π. τρόπων=διὰ μαντείων καὶ δι' ἐνυπ. καὶ διὰ παντὸς ἄλλου τρόπου.— ὦπερ τίς ποτέ καὶ ἄλλω=δι' οὗ τρόπου καὶ ἄλλη τις θεία θέλησις προσέταξεν εἰς ἀνθρωπὸν τινα καὶ οὐδέποτε νὰ πράττῃ— θείᾳ μοῖρᾳ=θεία θέλησις.— εὐέλεγκτος=ὁ εὐκόλως δυνάμενος νὰ ἐλεγχθῇ, εὐαπόδεικτος.— εἶτε τινὲς αὐτῶν. . . εἰ δὲ μὴ μετὰ τὸ εἶτε ἐτέθη τὸ εἰ δὲ μὴ, διότι ὁ λόγος μετεβλήθη

εἰς ἀνεξάρτητον διὰ τὴν ἀπαμάρτυσιν. — προσήμοντες = συγγενεῖς. — μεμνήσθαι, δηλ. τοῦ κακοῦ, μνησικακεῖν. — ἠλικιώτης = συνηλικιώτης, δημότης = σύνδημότης. — ἐν ταύτῃ τῇ διατριβῇ = εἰς ταύτην τὴν μετ' ἐμοῦ συναναστροφὴν. — πᾶν τοῦναντίον = ἔως τοῦναντίον. — ἔμοι βοηθεῖν = μαρτυρεῖν ὑπὲρ ἐμοῦ. — ξυνίσαι κ. Μελ. μὲν ψευδομένῳ = συναισθάνονται ὅτι ὁ μὲν Μέλητος ψεύδεται.

Ἦρα γραπτικά. Ἀναβαίνοντας, εἰς τὸ δικαστήριον. — Κριτων, ἐξ οὗ ὠνομάσθη ὁ ὁμώνυμος διάλογος. Ἦτο πολὺ πλούσιος καὶ οἰκειότατος τοῦ Σωκράτους. — Λυσάντας ὁ Σφηττιος. Σφηττιὸς ἦτο δῆμος τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, — Κηφισιεύς, Κηφισία ἦτο δῆμος. — Ὁ Θεόδοτος ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Σωκ., ἀποθανὼν δὲν ἠδύνατο νὰ παρακαλέσῃ τὸν ἀδελφὸν Νικόστρατον, ὅπως μὴ μαρτυρήσῃ κατὰ τοῦ διαφθειραντος αὐτὸν Σωκράτους. — Πλάτων. Ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι ὁ φιλόσοφος Πλάτων παρευρίσκειτο ἐν τῇ ἀπολογία τοῦ Σωκράτους. — Ἀπολλόδορος, μαθητὴς τοῦ Σωκ., ἦταν ἀφωσιωμένος εἰς αὐτόν. — Εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, δηλ. ὅτε ἔλεγε τὸν λόγον του κατ' ἐμοῦ. — Ἐγὼ παραχωρῶ, τὸ ἐμὸν ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ λαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ χρόνου, διότι ὁ χρόνος τῶν ἀγαρεύσεων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐμετρεῖτο διὰ τοῦ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος.

ΚΓ') **Ἰλωσσικά.** Τοιαῦτα = τοιαύτου εἶδους. — ἐλάττω τουτουῖ ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος = δικαζόμενος δίκην ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον ταύτης. — ἐδεήθη, διὰ λόγων. — ἐκέτευσσε, διὰ σχημάτων, ὅπως κινήσῃ τὸν οἰκτον. — καὶ ταῦτα κινδυνεύων = καὶ μάλιστα ἐν ᾧ κινδυνεύω. — αὐθαδῶς ἔχω πρὸς τινα = διαίκεμαι πρὸς τινα δυσμενῶς. — αὐτοῖς τούτοις, οὐδ. γένους = δι' αὐτὰ ταῦτα. — οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ ἔγωγε = οὐδένα ἐξ ὑμῶν ἐγὼ κρίνω ἀξιον νὰ ἔχη τοιαύτην διάθεσιν. — ἐπιεικῆ = κατάλληλα. — ἐμοὶ . . . εἰσὶ μὲν που = ἔχω μὲν βεβαίως κτλ. — ἀποψηφίζομαι = ἀθροῶν διὰ τῆς φήφου μου. οὐκ (ποιήσω τοῦτο) αὐθαδιζόμενος = δὲν θὰ κάμω τοῦτω αὐθαδῶς φερόμενος. — ἀτιμάζων = καταφρονῶν. — ἄλλος λόγος = ἄλλο ζήτημα εἶναι (δηλ. ἄσχετον πρὸς τὸ παρόν). — τοῦτο τὸ ὄνομα ἔχοντα, τὴν φήμην, ὅτι εἶμαι σοφός. — δεδογμένον γέ ἐστι κτλ. = εἶναι διαδεδομένον, ἔχει διαδοθῆ = θαυμάσια = παράδοξα. — ὡς δεινόν κ. οἰομένους πείσεσθαι = διότι νομί-

ζουν ὅτι φοβερόν τι θὰ πάθουν. Τὸ ὡς σημαίνει τὴν αἰτίαν υποκειμενικήν.—διαφέρω=υπερέχω.—τοὺς δοκοῦντας καὶ ὀπητιοῦν εἶναι=οἱ ὅποιοι νομιζόμεθα διδῆναι ἕκ τῆς ἀρετῆς ὅτι ἔχομεν δηλ. οἱ ὅποιοι νομιζόμεθα ὅτι ἔχομεν σημασίαν τινὰ ὅσον μικρὰ καὶ ἄν εἶναι.

Πραγματικά. Ἀναμνησθεῖς. Μεταξὺ τῶν δικαστῶν θὰ ἦσαν βεβαίως καὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἄλλοτε εὐρεθέντες εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου ἰκέτευσαν τοὺς δικαστὰς μὲ πολλὰ δάκρυα.—Καὶ ἰκέτευσε. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε νόμος αὐστηρὸς κατὰ τῶν ἰκετευόντων τοὺς δικαστὰς. Οὐδ' ἀπὸ δρυὸς κτλ. Ὀμήρου Ὀδύσσεια Τ. 163.—Καὶ υἱεῖς. Ὁ Σωκράτης εἶχε τρεῖς υἱοὺς, τὸν Λαμπροκλέα, Σωφρονίσκον καὶ Μενέξενον.

ΚΔ') **Γλωσσικά.** Χωρὶς δὲ τῆς δόξης=ἐκτὸς τῆς κακῆς γνώμης, ἣ ὅποια ὑπάρχει περὶ τῶν μεταχειριζομένων τοιαύτας παρακλήσεις.—ἀποφεύγω=ἄθροῦμαι.—ἐπὶ τούτῳ, δηλ. τῷ σκοπῷ.—κἀθηται, ἐν τῇ ἔδρῳ=ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά του.—καταχαρίζομαι τὰ δίκαια=παραβαλῶν τὸ καθήκον ἀποπέμνω τὰ δίκαια πρὸς χάριν τινός.—ἡμᾶς, ὑποκ. τοῦ ἐθίξεν.—μὴ... ἀξιούτε=μὴ νομίζετε.—φεύγω ὑπὸ τινος=κατηγοροῦμαι ὑπὸ τινος· εἶναι παθητ. τοῦ ἐνεργ. διώκω=κατηγορῶ, ἐν τῇ δικαστικῇ γλώσσῃ.—ἀσεβείας, γεν. τῆς αἰτίας.—σαφῶς=προφανῶς.—πεῖθόμι, δηλ. καταχαρίζεσθαι μοι τὰ δίκαια.—τῷ δεῖσθαι=διὰ τῶν δεήσεων.—νομίζω, δηλ. θεοῦς.—ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, δηλ. νομίζει.—ἐπιτρέπω=ἀναθέτω.

Πραγματικά. Δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. Ὁ ὅρκος τῶν δικαστῶν διεσώθη. «Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων».—Καὶ ὑμῖν. Ἐνταῦθα τελειώνει ἡ ἀπολογία, καὶ γίνεται ψηφοφορία τῶν δικαστῶν περὶ ἐνοχῆς ἢ μὴ τοῦ κατηγορουμένου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δικασταὶ ἐπροτίμησαν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ προταθεῖσαν ποινὴν, δηλ. τὸν θάνατον, ὁ Σωκράτης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιπροτείνῃ καὶ αὐτὸς ποινὴν διὰ τὸν ἑαυτόν του. Ὀμιλεῖ λοιπὸν ἐκ δευτέρου (κεφ. 25·28) καὶ προτείνει εἰς τοὺς δικαστὰς χρηματικὴν τιμωρίαν. Οἱ δικασταὶ δὲ ἀκούσαντες καὶ τὴν τοῦ κατηγορουμένου πρότασιν ἠδύναντο νὰ προτιμήσωσιν τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην.

ΚΕ') Ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἐπομένου, ὅτι μου κατεψηφίσασθε—συμβάλλομαι=συνεισφέρω, παρακινῶ.—ἐκατέρων τῶν ψήφων, δηλ. τῶν καταδικαστικῶν καὶ τῶν ἀθωωτικῶν.—τὸν γεγονότα ἀριθμὸν=τὸ ἄθροισμα—οὕτω παρ' ὀλίγας ἔσσεσθαι, ὑποκ. τὸν γεγονότα ἀριθμὸν=δὲν ἐνόμιζεν ὅτι ἡ διαφορὰ θὰ εἶναι τὸσον μικρά, δηλ. ὅτι μὲ τὸσον ὀλίγας ψήφους θὰ κατεδικαζόμεν, ἀλλὰ μὲ πολλὰς.—μετέπιπτον, ἀπὸ καταδικαστικῶν ἐδίδοντο ἀθωωτικά.—κἂν ὄφλε χιλίας δραχμάς=καὶ χιλίας ὄφλεν ἂν δραχμάς.—Ὀφλισκάνω (ἀόρ. β' ὄφλον)=καταδικάζομαι εἰς χρηματικὴν ποινὴν.

Κἂν ὄφλε χιλίας δραχμάς. Ἐάν τις κατηγορεῖ τινὰ καὶ δὲν ἐλάμβανε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων καταδικάζετο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν καὶ εἰς ἀτιμίαν. Πᾶσαι αἱ καταδικαστικαὶ ψήφοι ἦσαν 280· ἕκαστος τῶν τριῶν κατηγορῶν ἔλαβε ὑπὲρ ἑαυτοῦ (ἐδόθησαν πρὸς χάριν του) τὸ τρίτον τῶν ψήφων τούτων, δηλ. 93 ψήφους περίπου· αὐταὶ δὲ ἦσαν ὀλιγώτεροι τοῦ πέμπτου τῶν 500 δικαστῶν. Ὁ Μέλητος λοιπὸν, ἂν ἦτο μόνος, μὴ λαμβάνων τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων θὰ καταδικάζετο κατὰ τὸν νόμον εἰς πρόστιμον 1000 δραχμῶν. Ταῦτα λέγει οὐχὶ σπουδαιολογῶν, ἀλλ' εἰρωνεύομενος τὸν Μέλητον.

Κς') Τιμᾶται μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου=ὁ ἀνὴρ προτείνει δι' ἐμὲ θανατικὴν ποινὴν.—ὕμιν, δοτικὴ ἠθικὴ.—τίνος ἀντιτιμῆσομαι=ἐγὼ δὲ ἀντὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ προταθείσης ποινῆς τί θὰ προτείνω (δι' ἑμαυτὸν);—Τὸ τιμῶμαι καὶ ἀντιτιμῶμαι ἐνταῦθα ἐπὶ δικαστικῆς σημασίας.—τῆς ἀξίας, δηλ. τιμῆς.—ὅτι μαθῶν. Τὸ πλήρες: ὅτι (=διότι) τι μαθῶν. Ἡ ἔννοια: διότι τί ἔμαθον καὶ δὲν εἶχον ἡσυχίαν ἐν τῷ βίῳ; Διὰ ποίαν αἰτίαν (=ὅτι μαθῶν) δὲν ἡσύχαζον ἐν τῷ βίῳ;—ξυνομοσία=πολιτικὴ ἔταιρεία, κόμμα.—ἐπιεικέστερον=χρηστότερον.—ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἔλα=εἰς ταῦτα μὲν κτλ.—οἷ=ἔπου.—αὐτῆς τῆς πόλεως=αὐτῶν τῶν πολιτῶν.—εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν ... τιμᾶσθαι=ἐάν πρέπη βεβαίως κατ' ἀξίαν γὰρ προτείνω δι' ἑμαυτὸν ποινὴν. καὶ ταῦτα=καὶ μάλιστα:—ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακαλεύσει=διὰ γὰρ σᾶς προτρέπη εἰς τὴν ἀρετήν.—οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον πρέπει οὕτως, ὡς=οὐκ ἔσθ' ὅ τι μᾶλλον πρέπει, ἡ=ἔπρω=μὲ ἕνα

ἵππον, ξυνωρίς-ίδος=ἄρμα συρόμενον ὑπὸ δύο ἵππων. ζεύγος=ἄρμα ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων ἵππων.

Πραγματικά. Τιμᾶται μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. Ὁ Μέληνος εἶχε προτείνει θανατικὴν ποινὴν κατὰ τοῦ Σωκράτους.—**Ἀντιτιμήσομαι.** Ὁ κατηγορούμενος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ καὶ αὐτὸς ἄλλην ποινὴν, τῆς ὁποίας ἐνόμιζεν ἔτι ἦτο ἀξίος.—**Ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι.** Πρυτανεῖον ἦτο δημόσιος οἶκος, ὅπου ἐσιτοῦντο δημοσίᾳ δαπάνῃ οἱ πρέσβεις ξένων πόλεων καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι ξένοι, ὑπὸ τῆς πόλεως φιλοξενούμενοι· προσέτι δὲ οἱ τιμήσαντες καὶ εὐεργετήσαντες τὴν πόλιν. Ἡ ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησις ἦτο ἐνδειξις ἐξόχου τιμῆς.

KZ') Γλωσσικά. Ἀντιβόλησις=ἰκεσία, παράκλησις.—ἐκὼν εἶναι=ἄσπον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς θελήσεώς μου.—μηδένα ἀδικεῖν· ἐγὼ ὑποκ. τοῦ ἀδικεῖν, μηδένα ἀντικ.—ἀλλ' ὑμᾶς (εἰς) τοῦτο οὐ πείθω· τὸ πείθω συνετάχθη μετὰ δύο αἰτιατικῶν.—ἀπολύομαι=ἀναιρῶ, διαλύω.—καὶ τιμήσεσθαι τοιοῦτου τινὸς ἐμαυτῷ=καὶ νὰ προτείνω τοιαύτην τινὰ ποινὴν διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. Τὸ τιμήσεσθαι ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ δέω.—τί δείσας, δηλ. τοῦτο ποιήσω.—ἧ μή.=ἀληθῶς μή.—ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι ὧν εὐ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων· κανονικῶς ὁ λόγος θὰ ἦτο : ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι τι τούτων, ἀ εὐ οἶδα κακὰ ὄντα.—δεσμὸν =τὰ δεσμά, φυλάκισις.—ἐκτίνω=πληρώνω.—φιλοψυχία=φιλοζωία.—πολιταί=συμπολιταί.—διατριβαί=φιλοσοφικαὶ μελέται—ἐπίφθορος=ὁ μισητός.—καλὸς βίος=ὠρατὸς βίος· εἰρωνικῶς.—ἀμείβομαι ἄλλην πόλιν=μεταβαλὼν εἰς ἄλλην π.

Ὡσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις. Ἐννοεῖ τοὺς Ἀλακεδαιμονίους.

KH') Σιγῶν καὶ ἡσυχίαν ἄγων, τροπικὰ μετοχαλ.—ὡς εἰρωνευόμενος=νομίζοντες ὅτι εἰρωνεύομαι.—ἐμαυτὸν ἀξιῶν κακοῦ οὐδενὸς=ἐμαυτὸν κρίνειν (νομίζειν) ἀξίον ἕ. οὐδ.—ὄσα ἐμελλον=ὄσα ἤδυνάμην.—νῦν δέ, οὐ γὰρ ἔστιν· τὸ πλήρες : νῦν δ' οὐ δύναμαι τιμᾶσθαι χρημάτων· οὐ γὰρ ἔστιν (δηλ. χρήματα).—τιμῶ τινί τινος=ἐπιβάλλω εἰς τινὰ ποινὴν τινὰ. Τὸ ἐνεργ. τιμῶ λέγεται ἐπὶ τῶν δικαστῶν. Τὸ δὲ μέσον τιμῶμαι ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.—ἐγγυᾶσθαι, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φασίν, ὅπερ ἐννοεῖται ἐκ τοῦ πραγματοποιήτου κελεύουσιν.

Πραγματικά. Μνᾶν ἀργυρίου=ἀργύριον ἀξίας μιᾶς

μνᾶς=100 δραχμῶν. Ἡ ἀξία τῆς ὄλης περιουσίας τοῦ Σωκράτους λέγεται ὅτι ἦτο πέντε μνῶν. Δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ προσφέρῃ ὅλα, διότι εἶχεν οἰκογένειαν.

ΚΘ') Γλωσσικά. Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου=ἐνεκα ὀλλίου χρόνου (ὅστις μοῦ μένει ἀκόμη νὰ ζήσω).—ὄνομα ἔχετε καὶ αἰτίαν=θὰ κακολογεῖσθε καὶ θὰ κατηγορεῖσθε.—ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο=ἂφ' ἑαυτοῦ θὰ ἐγίνετο τοῦτο (δηλ. τὸ νὰ ἀποθάνω).—ὄρατε γὰρ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη εἰμι τοῦ βίου κτλ.=διότι ἀποβλέψατε εἰς τὴν ἡλικίαν μου ὅτι πλέον ἔχει προχωρήσει εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς, πλησίον δὲ τοῦ θανάτου.—ἀπορία λόγων ἐαλωμένοι=ὅτι δι' ἔλλειψιν λόγων τοιούτων ἔχω καταδικασθῆ.—οἷς=διὰ τῶν ὁποίων.—ἀποφεύγω τὴν δίκην=ἀθροῦμαι.—ἀλίσσομαι=καταδικάζομαι.—ἀκούειν θρηνοῦντός τέ μου' ἢ σύνταξις: ἀκούειν μου θρηνοῦντός τε καὶ ὀδυρομένου καὶ ἄλλα ποι. καὶ λέγ. πολ. κτλ.—ὡς ἐγὼ φημι, προσδιορίζει τὸ ἀνάξια=καθὼς ἐγὼ λέγω (στοχάζομαι) δηλ. ὅτι εἶναι ἀνάξια ἔμαυτοῦ.—ἀπολογησάμενος, αἰτιολομητοχή.—ἐκεῖνος δηλ. ἀπολογησάμενος.—ἐφ' ἱκετείαν τραπεζομενος τῶν διωκόντων.=ἱκετεύσας τοὺς διώκοντας.—μηχανή=μέσον, τρόπος.—τολμᾶ=ἔχει τὴν ἀναλίδειαν.—ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτο ἦ χαλεπὸν' τὸ πλῆρες: ἀλλὰ ὄρατε μὴ οὐ τοῦτο κτλ.—θέω=τρέχω.—ἐάλων=κατελήφθην.—δεινοὶ=ἄκμαῖοι.—ὄξεῖς.=ταχεῖς.—ὀφλισκάνω=καταδικάζομαι.—ὕφ' ὕμων θανάτου δίκην ὀφλῶν=καταδικασθεὶς ἀπὸ σῶς εἰς θάνατον.—ὀφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν=(καταδικασθέντες) θεωρηθέντες ἔνοχοι μοχθηρίας καὶ ἀδικίας.—τῷ τιμήματι ἐμμένω=εἰμαι ἔτοιμος νὰ ὑποστῶ τὴν ποινήν. Τίμημα=πᾶσα ποινή, χρηματικὴ ἢ σωματικὴ.—ἔδει σχεῖν=ἔπρεπε νὰ συμβῶσι.—μετρίως ἔχειν=ὅτι ἔχουσιν, ὡς πρέπει, ὡς ἀρμόζει.

Πραγματικά. Ταῦτα λέγει ὁ Σωκράτης μετὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην.

Οὐ πολλοῦ γε ἔνεκα χρόνου. Ὁ Σωκ. ἦτο ἑβδομηκοντοῦτης, ὅτε ἐδικάζετο' ἦτο πιθανὸν νὰ ἔζη ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἀκόμη, ἂφ' οὗ ἦτο ὑγιέστατος. Ἀλλ' ἐνταῦθα ὑποθέτει τὸ σύνηθες μέτρον τοῦ βίου 70—75 ἐτῶν.

Λ') Γλωσσικά. Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο=τὸ δὲ μετὰ τὴν κατα-

δίκην μου ἐπακόλουθον. εἶναι ἀντικ. τοῦ *χρησμοφῆσαι* *χρησμοφῶ* = *χρησιμοδοτῶ*, προφητεύω. — *ἐνταῦθα*, χρονικῶς = ἐν ταύτῃ τῇ σιγῇ, τῷ χρόνῳ. — *οἱ ἐμὲ ἀπεκτόνατε* = οἱ ὅποιοι με ἔχετε καταδικάσει εἰς θάνατον. — *ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε* = ἢ ὅποια εἶναι ἢ τιμωρία εἰς τὴν ὁποίαν ἐμὲ ἔχετε καταδικάσει. — *τὸ δὲ* = τοῦτο δὲ (δηλ. ὁ ἐμὸς θάνατος). — *ἐπισχῆσειν τοῦ ἐπέχω* = ἐμποδίζω. — *κολούω* = ἐμποδίζω, κωλύω. — *ἀπαλλάττομαι*, δηλ. ὑμῶν = σὰς ἀφήνω, ἀπομακρύνομαι ἀπὸ σὰς.

Καὶ γὰρ ἤδη εἶμι ἐνταῦθα. Ἡ πίστις ὅτι ὁ ἄνθρωπος εὐρισκόμενος πλησίον τοῦ θανάτου λαμβάνει προφητικὸν χάρισμα ὑπῆρχε καὶ τότε καὶ σήμερον.

ΔΑ') *Γλωσσικά.* *Ἀποψηφίζομαι* = ἀθῶ. — ἐν *ῶ* δηλ. χρόνῳ. — *ἀσχολίαν ἄγω* = ἐνασχολοῦμαι, εἶμαι ἀπσχολημένος. — *οἷ* = ἐκεῖ ὅπου, δηλ. εἰς τὸ δεσμοτήριον. — *διαμυθολογέω* = συνομιλῶ. — *τί ποτε νοεῖ* = τί ἄρά γε σημαίνει. — *πάνυ ἐπὶ σμικροῖς* = διὰ πάρα πολὺ μικρά· κανονικῶς· ἐπὶ πάνυ σμικροῖς. — *ἐναντιουμένη*, δηλ. ἦν = ἠναντιοῦτο. — *μέλλοντί τι ἐρεῖν* = ὅτε ἐμελλον ἐρεῖν τι. — *λέγοντα μεταξὺ* = ἐν μέσῳ τοῦ λόγου. — *ἐπέχω* = ἐμποδίζω. — *τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι* = τοῦτο ὃ μοι συμβέβηκεν, ἀγαθὸν γεγονέναι. — *καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν* = καὶ δὲν εἶναι τρόπος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπολαμβάνωμεν ὀρθῶς. — *οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἠναντιώθη* = διότι ἐξ ἅπαντος ἤθελεν ἐναντιωθῆ εἰς ἐμὲ κτλ.

Ἐν ῶ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι. Ἐνοεῖ τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὅποιον οἱ προεδρεύοντες τοῦ δικαστηρίου θὰ συνέταττον ἐγγράφως τὴν καταδίκην καὶ θὰ παρεδίδοτο ὁ Σωκράτης εἰς τοὺς Ἐνδεκα, οἱ ὅποιοι ἐφρόντιζον περὶ ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. — *Διαμυθολογῆσαι.* Διὰ τοῦ ρήματος τούτου χαρακτηρίζει αὐτὸς τοὺς λόγους του, ὡς οὐχὶ μεγάλης σπουδαιότητος, ὡς διὰ νὰ περάσῃ ἢ ὥρχ. — *Ὡ ἄνδρες δικασταί.* Διὰ πρῶτην φορὰν ἐνταῦθα μεταχειρίζεται τὴν προσφώνησιν ταύτην, καὶ μόνον τοῦς ἀθῶσαντας αὐτὸν κρίνει ἀξίους τῆς προσφωνήσεως ταύτης.

ΔΒ') *Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε* = ἄς σκεφθῶμεν δὲ καὶ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. — *ἢ γὰρ οἶον μὴδὲν εἶναι*· τὸ πλήρες· ἢ γὰρ ἔστι τὸ τεθνάναι τοιοῦτον, οἶον μὴδὲν εἶναι = ἢ εἶναι τοιοῦτον

τι ὁ θάνατος, ὥστε κατόπιν αὐτοῦ νὰ μὴ εἶναι τίποτε.—*οἶον ὕπνος*—ὡς ὕπνος.—*ἀντιπαρατίθημι*—ἀντιπαραβάλλω.—*ιδιω-
της*—ἐπλοῦς πολίτης.—*εὐάριθμος*—ὀλίγος.—*ἀμήχανον* ἂν εἴη
εὐδαιμονίας—ἤθελεν εἶναι μεγίστη εὐδαιμονία, ἀκαταλήπτως με-
γάλη εὐδαιμονία.

Μίνως Βασιλεὺς τῆς Κρήτης καὶ νομοθέτης τοῦ Κρητικοῦ
λαοῦ. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του ἐγένετο μετὰ θάνατον δικαστῆς
τῶν νεκρῶν εἰς τὸν Ἄδην.

Ραδάμανθους, ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Μίνως. Μετὰ θάνατον ἐτά-
χθη καὶ αὐτός δικαστῆς εἰς τὸν Ἄδην.

Αἰακός, βασιλεὺς τῆς νήσου Αἰγίνης. Δίκαιος καὶ θεοφιλῆς,
καὶ ζῶν ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ μετὰ θάνατον ἐτάχθη δικα-
στῆς εἰς τὸν Ἄδην.

Τριπτόλεμος· οὗτος ἦτο μυθικὸς ἥρωας τῆς Ἀττικῆς, ἐφευρέ-
της τοῦ ἀρότρου καὶ διδάσκαλος τῆς γεωργίας εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους καὶ ἰδίως τῆς σπορᾶς τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ εἰση-
γητῆς σαφῶν νόμων εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Ὁ Ὅρφευς καὶ *Μουσαῖος*, ἐθεωροῦντο οἱ ἀρχαιότατοι ποι-
ηταὶ τῶν Ἑλλήνων, προγενέστεροι τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου.

Παλαμήδης. Ὁ Παλαμήδης ἦτο ὁ σαφώτερος καὶ ἐφευρετι-
κώτερος τῶν εἰς Τροίαν ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων. Οὗτος φθα-
νηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῦς καὶ συκοφαντηθεὶς ὅτι ἐπρόδιδε τοὺς
Ἑλληνας εἰς τοὺς Τρῶας ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ.

Αἴαντι. Αἴας ὁ υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος ἦτο ὁ ἀνδρειότατος τῶν
εἰς Τροίαν ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα. Ἄλλ'·
ἐπειδὴ δὲν ἐδόθησαν εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὸν Ὀδυσσεά, τὰ ὄπλα
τοῦ Ἀχιλλέως, παραφρονήσας ἠτόκτονήσεν.—*Τὸν ἐπὶ Τροίαν
ἀγαγόντα*, κτλ. δηλ. τὸν Ἀγαμέμνονα.

Σίσυφος, υἱὸς τοῦ Αἰόλου, βασιλεὺς τῆς Κορίνθου. Διὰ τὴν
πανουργίαν καὶ πλεονεξίαν αὐτοῦ κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Διὸς νὰ
κυλίη εἰς τὸν Ἄδην μέγαν λίθον ἄνω ὑψηλοῦ λόφου· ὅτε δὲ
ἔφθανεν εἰς τὴν κορυφήν, ἐξέφευγει ἐκ τῶν χειρῶν του ὁ λίθος
καὶ ἐκυλίετο κάτω. Ὁ Σίσυφος ὤφειλε νὰ ἀναβιβάσῃ αὐτὸν ἐκ
νέου, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

ΔΓ') *Γλωσσικά*. *Διανοεῖσθαι ἀληθές*—νὰ νομίζετε ὡς
ἀληθές.—*τὰ τούτου πράγματα*—αἱ ὑποθέσεις του.—*πραγμα-*

των=ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὰ ὅποια εἶναι πλήρη ἐνοχλήσεων καὶ φροντίδων.—διάνοια=σκοπός, πρόθεσις.—Τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμψασθαι· ἡ ἔννοια: ὁ Σωκράτης θεωρεῖ ἀξίους μορφῆς καὶ τοὺς κατηγοροὺς καὶ τοὺς καταδικάσαντας δικαστὰς μόνον, καθ' ὅσον εἶχον κακὴν πρόθεσιν.

Πραγματικά. Ἐμοὶ μὲν ἀποθανομένῳ. Ὁ Σωκ. δὲν ἐθανατώθη εὐθύς, διότι τὴν προτεραίαν τῆς δίκης εἶχε στεφθῆ ἢ πρύμνα τοῦ πλοίου, τὸ ὅποιον κατ' ἔτος ἐστέλλετο εἰς τὴν Δήλον, ἔπρεπε δὲ νὰ θανατωθῆ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ πλοίου. Ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα. Ὁ Σωκράτης ἔχει πεποιθήσιν ὅτι ἔρχεται εἰς καλύτερον πρᾶγμα, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἀλλ' ἐν τέλει ἐκφράζει ἀμφιβολίαν, διότι πρόκειται περὶ ζητήματος μεταφυσικοῦ.

[Καὶ ἐν τῇ ἀνά χειρας ἐκδόσει περιέχεται: α') τὸ κείμενον, β') βιογραφία κτλ. Πλάτωνος, γ') γλωσσικὴ προπαρασκευὴ καὶ ἐπιῖδιαιτέρως τὰ πραγματικά καὶ δ') ἀνάλυσις καὶ περιλήψεις τῶν κεφαλαίων. Τὸ δ' τοῦτο μέρος δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἔκδοσιν τὴν πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν.]

Ἀριθ. Πρωτ. 59324
Διεκπ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰανουαρίου 1921

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς
τὸν κ. Σπ. Στουραῆτην

Ἀνακοινούμεν ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 18 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 21 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 8 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1921—1922 καὶ ἐφελξῆς τὸ πρὸς κρίσιν ὑποβληθὲν ἐν χειρογράφῳ ὑμέτερον βιβλίον, «Πλάτωνος ἀπολογία Σωκράτους», διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν τετρατάξιων γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Σ. Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Π. Ζαγαριάδης